

DIRVA

THE FIELD

Nr. 66
Rugp.-August 28, 1958
Cleveland, Ohio

Didžiosios problemos liko neišspręstos

Dago kelionė į Vid. Rytus

Jungt. Tautų gen. sekretorius Dag Hammarskjöld jau pradėjo kelionę po Vid. Rytus. Ten jis turės "praktiškai paruošti" pačių arabų pasiūlytos ir nepaprastai JT plenumo sesijos beveik vienu balsu priimtos (Dominikonų respublika kažkodėl tos dienos posėdy nedalyvavo) rezoliucijos vykdymą.

Ten jis turės:

- paskubinti JAV įguly iš Libano ir britų įguly iš Jordano atitraukimą. Įgulos greičiausiai bus atitrauktos rugsėjo ar spalio mėn.;

- palikti JT stebėtojų grupę Libano integralumui saugoti. Jordane jis numato palikti aukštą JT valdininką, kuris stebėtų ir Jungt. Tautoms pranešintų apie ten pasireiškiančią subversyvinę veiklą.

Pagal rezoliuciją arabų kraštai įsipareigojo nesimaišyti į vienas kito vidaus reikalus. Šiuo atveju tai reikštų pirmoje eilėje liovimasi kurstyti naserininkų sukilimus Libane ir Jordane.

Libane ramybė tęsiasi tik vieną savaitę po Chebabo išrinkimo. Vėliau, nepaisant ten tebesančių 12,000 amerikiečių karių, streikai ir neramumai prasidėjo iš naujo, nors jau nebe pirmą kartą. Manoma, kad jie gali tęstis, kol naujasis prezidentas perims pareigas rugsėjo 24 d., arba kol bus atitrauktos JAV įgulos. Ar vėliau įsiviešpataus taika, tuo tarpu niekas negali pasakyti. Ginklu turima daugiau, negu reikia — beveik kiekvienas libanietis, net ir ne sukilėlis, turi šautuvą. Sukilėlių arsenalas vis dar tebeauga.

Jordane, kaip tikima, tik britų įguly buvimas tepalpaiko Husseinui sostą. Ar JT atstovo paskyrimo užteks Husseinui apginti nuo nuvertimo ir gal net nuo nužudymo — labai ir labai abejotina.

O jeigu naserininkai perimtų Jordano valdžią — Izraelis pasiūstų apsuptas ir, kaip jau iš anksto paskelbė, "imtus apsaugos priemonių". O tai reikštų atvirą karą.

Tiesa, Nasseris šiuo metu karo nenori, nes neturi vilčių jį laimėti, juoba, kad ir Murphy jam nedviprasmiškai pasakė, jog jam toliau jau nebeleis taip paprastai "sutvarkyti" vieną po kitos Vid. Rytų valstybes, tačiau kaip ilgai jie įspėjimai veiks, yra didelis klausimas. Čia jau daug priklausys nuo Kremliaus "padrąsinimų ir tulkos".

Trumpai — "Vėžlių įlankos vaiduoklis", kaip jūdioniškis "Economist" buvo pavadinęs nepaprastą JT plenumo sesiją, po pusantros savaitės tuščių kalbų savo prestižą išgelbėjo arabų rezoliucijos dėka, tačiau būklė Vid. Rytuose, išskyrus tik šiek tiek sumažėjusią tarptautinę įtampą, nepasikeitė nė per plauką. Visos problemos liko neišspręstos. "Palikime jas Dagui!" — buvo nuolat girdimi žodžiai sesijoje, didžiosioms valstybėms nepajęgiant susidoroti su tomis problemomis, ir visi vieningai pabalsavo, kad jas nustumis nuo savo galvų.

Dagai tos problemos yra pažįstamos. Jis su jomis susiduria jau eilę metų. Yra atlikęs apie tuziną kelionių į Vid. Rytus. Jei tai būtų vien tik arabų problemos, gal jis šį tą esminio ir lai-

mėtų. Deja, jos yra daug platesnio masto, o Dagas yra "pusiausvyros balansuotojas ant ištemptos virvės". Tai labai opi pozicija.

Dagas iki 1953 metų, kada jis buvo išrinktas JT gen. sekretoriumi, buvo visai nežinomas už Švedijos sienų, nors jau ir eilę metų išbuvo Švedijos delegacijoje. Trygvei Lie pasitraukus, sekretoriaus vieta išbuvo tuščia eilę mėnesių. Pagaliau, skandinavių grupei pasiūlius, jis buvo išrinktas.

Jo pirmtakas norvegas Trygve

REKORDINĖ GAMYBA IR BEDARBIAI

AŠTUONI RODIKLIAI, RODĄ EKONOMINIO GYVENIMO KRYPTĮ. — BEDARBŲ SKAIČIUS TIK NEŽYMAI SUMAŽĖJĄS.

J. KAZLAUSKAS

Ūkinis gyvenimas kyla. Dabartinis kilimas veda į rekordinį gamybos ir pajamų lygį. Per ateinančius 16 mėnesių prekių bus pagaminta ir nupirka daugiau, negu per tokį pat periodą praėjusioje, — pranašauja milžiniška skelbimų bendrovė McCann — Erickson Inc.

AFL-CIO unių vyriausias ekonominis komitetas, žvelgdamas į ateitį, teigia, kad 6% ar daugiau bedarbių dominuos iki 1960 metų. (Šiuo metu bedarbių skaičius yra apie 5 milijonus, arba truputį daugiau, negu 7% visos JAV darbo jėgos. Didėsi atlyginimai ir mažesni mokesčiai, grąžinant vartotojų perkamą galią, yra siūlomos priemonės nedirbančių skaičiui sumažinti.

Tai du iš dalies skirtingi požymiai-pasirakymai dėl ateities ekonominės perspektyvų. Abu, per daug nesuklusimai pasakę, yra teisingi, ypač automobilių pramonę turėdami galvoje.

Trijų garsių ekonomistų — Dr. G. H. Moore, Dr. A. F. Burns ir Dr. W. C. Mitchell, per 10 metų įdėtas darbas realizavosi, su — andant 8 pagrindinius rodiklius, nurodanti ūkinio gyvenimo kryptį. Šiuo metu visi 8 rodo, kad ekonomija jau žengia pagerėjimo keliu. Šie rodikliai yra patys pirmieji ženklai, nubrėžiant ekonominio gyvenimo linkmę.

1957 m. pradžioje jie pakrypo į neigiamą pusę, antroje metų dalyje jau krizė užpuolė mus. 1958 m. balandžio-birželio mėnesiais minėti rodikliai paėmė kili-mo kryptį, paskutinė šių metų pusė yra jau aktyvumo dvasioje.

Kas gi yra tie astuoni biznio

Lie buvo aiškios politinės linijos žmogus, o tai komunistiniam bloku nepatiko. Dagas, norėdamas "išvengti tos pačios klaidos", pasirinko kitą kelią. Kartais jis sekė neutraliųjų, kaip Indijos, kartais pseudo-neutraliųjų, kaip Egipto, liniją. Nė kartą jo sprendimai buvo naudingi komunistiniam blokui, negu Vakarams.

Dar ir dabar neretai tikima, kad jis palaikys Nasserį, nors jo draugai tai neigia. Tačiau vis dėlto jis yra padėjęs Nasserui iškilti 1956 metais, ir šią vasarą jo suformuluota JT stebėtojų nuomonė apie įvykius Libane buvo šališka.

Kol patys arabai dar nespėjo užmiršti savo pasiūlytosios rezoliucijos, tikima, kad jam pasiseks juos laikinai atvėsinti, tačiau, kad jam pasisektų išspręsti bet kurią esminę Vid. Rytų problemą, ypač netiesioginės agresijos klausimą — laukti netenka.

ANOJ PUSĖJ

DAINUOK, PAJACE...

Okupuotoje Lietuvoje kas penktą vasarą, liepos vidury, rengiamos taip vadinamos dainų šventės. Faktiškai tai būna jungtiniai chorų, "šokių grupių" (tautiniai jie jau nebevedinami) pasirodymai, "teatrinės saviveiklos" ratelių varžybos ir pan. Ketvirtąjį tokia šventė, pavadinta jubiliejine, numatoma 1960 m. Vilniuje. Jos metu lietuviai turės "pasidžiaugti ir padėkoti" už prieš 20 metų įvykdytą Lietuvos pavergimą.

Šventei pradėta ruošti šimetai. Jau sudaryti atskirų grupių repertuarai, liepos 20 d. Kaune pradėti šokių vadovų kursai.

Į chorų repertuarą įtrauktos šios dainos: vaikų chorui — liaudies daina "Šaltysius", E. Balsio "Pionierių pavasario daina" ir A. Klenickio "Mokyklos takeliu"; moterų — liaudies dainos "Palaukė, palaukė", "Saulėle raudona", "Ateisiu"; vyrų — E. Balsio "Jūreivių daina" ir liaudies dainos "Uliojo bitelė", "Lygiojo lankelė". Mišrusis choras dainuos "Pasveikinimą" iš V. Klovo operos "Pilėnai", K. Kavcko dainą "Jeigu tu įsakysi, tėvyne", S. Vainiūno "Brolis, pasveikinimą" ir liaudies dainas "Oi, toli, toli", "Obelėlė" ir "Zaliojo girelė".

Toje "jubiliejinėje" šventėje bus įvesta naujovė — tautinių drabužių suuniforminimas. Dailininkams Balčikonui ir Palaiminai įsakta, ir jie jau ruošia drabužių projektus "atskiriems etnografiniams rajonams". Todėl, esą, jau iš tolo bus galima skirti suvakių nuo klaidpėdiečio ir t.t.

BIBLIOTEKOS BE LENTYNŲ

Komunistai labai giriasi bibliotekomis. Tačiau, kaip iš nesenai įvykusio bibliotekininkų suvažiavimo aiškėja, praktikoje ten jau nėra žavų, kaip bandoma pasigirti.

"Patalpų, baldų, įvairiausio bibliotekiniam darbui reikalingo inventoriaus! — tą patį kartoją beveik kiekvienas pasisakęs konferencijos dalyvis", rašo Literatūra ir Menas 29 nr. "Štai, Kauno 5 ir 11 bibliotekų vedėjai, norėdami skaitytojui išimti iš lentynų knygą, turi lipti tiesiog per stalą; Kauno statybos tresto Nr.

2. Bendrovės padidino gamybinį pajėgumą, mažiau darbininkų pagamins tokį pat prekių kiekį ateityje, negu pagamino praėjusioje.

3. Dauguma bendrovių pirmiau pailgins darbo valandas jau turimiems darbininkams, negu naujus samdys.

4. Rinkoje vyraujanti prekių konkurencija vers biznierių kiek galima daugiau mažinti gamybos kainą. Tai vers mažinti darbo kainą, tenkinantis mažesniu darbininkų skaičiumi.

Prie šios grandinės prijungus galimas neigiamas Centrinio Banko rodomų kreditų, varžymų puses, galima automobilių darbininkų streiką ir toliau vyksiantį mažėjantį bendrovių investavimą į gamybos priemones, sparčiam bedarbių skaičiaus mažėjimui perspektyvos nėra džiuginančios.

Turint jau įvykusį faktą, ne galimybę prieš akis, kad ūkinis slinkimas balandžio ar gegužės mėn. buvo sustabdytas, kad pirmieji atgimimo ženklai pasirodė anksčiau, negu buvo laukta, rugsėjo ir spalio mėnesiai parodys augimo tempą. Teigimai už spartesnę atsigavimą yra stipresni, negu pesimistų pranašaujama stagnacija ar lėta pažanga.

Lituanus žurnalui remti komiteto posėdis. Iš kairės: pirm. V. Kamantas, K. Gaidžiūnas, V. Kasperiavičiūtė, A. Vaitaitis, N. Kersnauskaitė, L. Išmantaitė, D. Bartuškaitė, Dr. M. Vaitėnas ir J. Kazlauskas. Nuotrauką nėra J. Gravrogkų.

ALIARMAS FORMOZOJE

Komunistinė Kinija tebeintensyvia savo aviacijos ir artilerijos veiklą prieš nacionalistų valdomas Quemoy ir Matsu salas. Tikima, jog pastarosiomis dienomis komunistai į tas salas yra paleidę apie 91,500 artilerijos sviedinių.

Komunistai jau prieš keletą savaičių pradėjo telkti rusų ga-

mybos lėktuvus į penkis atnaujintus ir modernizuotus aerodromus priešais Formozą. Tačiau labai daug jų ten nėra sutelkta — gal 100 ar 150. Daugumas lėktuvų MIG-17 tipo. Nacionalistai turi amerikinius Sabrejet F-86 ir Thunderjet F-84. Rusų gamybos MIG-17 yra greitesni už pastaruosius ir galbūt judresni didelių aukštumų oro kautynėse, tačiau geriau paruošti lakūnai yra nacionalistų.

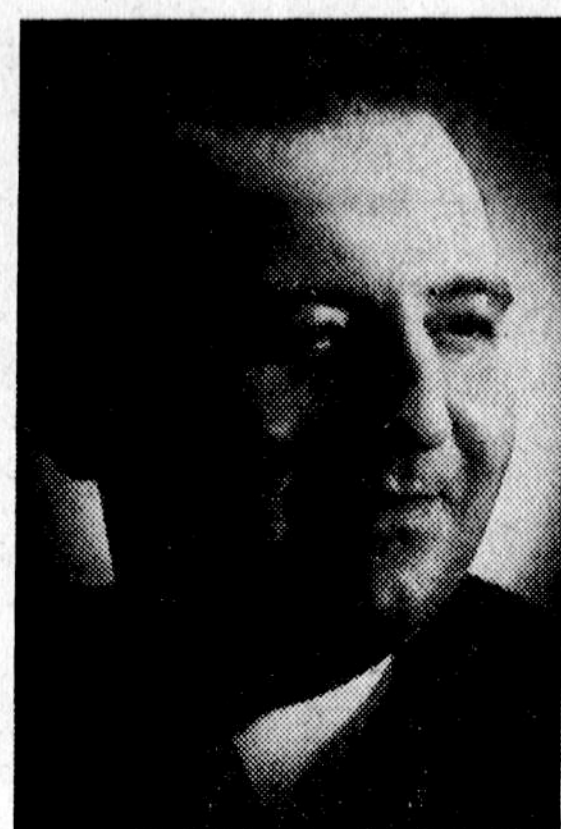
Apšaudomos salos Quemoy ir Matsu yra žymiai arčiau komunistų pakrantės, negu nuo Formozos. Nacionalistams jos yra svarbios, kaip išeities bazės "kad nors įvyksiančiai" invazijai į kontinentą. Komunistai tai gerai žino, ir jau yra nesėkmingai bandę jas užimti.

JAV pagal susitarimą su Čiang-kaišeku yra įsipareigojusi ginti Formozą (šiuo metu 5-ji aviacijos eskadra Japonijoje ir 7-ji laivyno flotilija yra parengties būklėje), tačiau šių salelių gynimas į sutartį nėra įtrauktas.

Nacionalistinė Kinija turi apie 480,000 ginkluotų vyrų, jų tarpe 300,000 kovos dalinių. Aviacija turi apie 500 lėktuvų, įskaitant 200-300 aukščiau minėtų amerikinių spausminių. Laivynas — apie 70 laivų, įskaitant 14 naikintojų tipo.

Krante priešais Formozą komunistai laiko jau anksčiau iš Korėjos atitrauktus kovos dalinius. Jų skaičius tikrai nežinomas, tačiau visa komunistinės Kinijos armija siekia iki 2,5 milijonų. Didelė jos dalis pastaraisiais metais motorizuota. Jų aviacija gali turėti apie 2,500 lėktuvų, iš jų 1,800 spausminių. Be jau minėtų MIG-17, jie dar turi MIG-15, ir galbūt keletą MIG-19 bei — IL-28 tipo lengvų bombonešių. Įdomus reiškinys yra komunistų povandeninis laivynas. Šiuo metu galys turėti apie 17 sovietinės gamybos laivų. Kai kurie jų yra sumontuoti pačioje Kinijoje iš rusų atsiųstu daliu. Jie yra M ir V tipo — pakrančių ir didieji su "Snorkel" įrengimais.

Ar intensyvi komunistų aviacijos ir artilerijos veikla yra pasirodymas invazijai? Washingtono diplomatai slūsksniai tiki, jog komunistai tuo tarpu vengsią žvėrio i stipriai ginamas Quemoy, Matsu salas, tačiau gali propagandiniams sumetimais siekti lengvų laimėjimų, užimant abi silpniau ginamas Tan saleles (23 akru dydžio), kurios galėtų būti naudingos prieteliu tolimesniam žygiui į Quemoy salas.

Tenorai Stasys Baranauskas

"Chicago Tribune" ruošta konkurse laimėjo pirmąją vietą tenorų grupėje, gaudamas aukso medalį, o finalinėse varžybose — festivalyje, dainuodamas 80,000 žmonių miniai, išsikovojo geriausio dainininko titulą. Apie jį plačiai rašė pats "Tribune" ir kiti laikraščiai, pabrėždami jo lietuvišką kilmę, ir jis gavo visą eilę pasiūlymų dainuoti televizijos programose.

Už poros savaičių jis dainuos Clevelande, išpildydamas Fausto rolę to paties vardo operoje.

?

\$20,000 vajuš jau baigia už kelių dienų — rugpjūčio 31 d. Iki tos dienos mes kviečiame visus, kurie dar nėra į vaju įsijungę, tą garbingą pareigą tuoj atlikti ir Dirvos persitvarkymo darbus dosniai paremti.

Reikia jau labai nedaug, kad \$20,000 suma būtų pasiekta. Bet reikia greit, kad vaju garbingai laiku užbaigtume.

Visi klausia, kas per šį laiką į vaju įsijungė? Tokių geradarių jau graži eilė susidarė, bet ji turi būti dar ilgesnė. Ir už savaitės mes juos paskelbsime.

Kas bus sekantieji, kurie \$20,000 vaju parems? Kas dar laiku įsirašys į Dirvos rėmėjų sąrašus?

DIRVA ATEINANČIA SAVAITĖ IŠEIS TIK VIENĄ KARTĄ.

nes pirmadienį išpuola Darbo dienos šventė ir spaustuvė, kur Dirva spausdinama, nedirba. Dirva tą savaitę išeis tik ketvirtadienį.

Konstitucijos "pardavimo" reikalais po Afriką važinėjanti De Gaulle, jam atvykus į Dakarą, kelių tūkstančių dydžio senagalių minia pasitiko su nedraugiškais šūksniais ir plakatais, reikalaujančiais afrikiečiams nepriklausomybės. Tai pirmasis incidentas De Gaulle 15,000 mylių kelionėje.

Pirmadienį per visą Prancūziją perėjo Alžiro nacionalistų koordinuota teroro ir sabotažo bangą, pareikalavusi 7 žmonių gyvybių.

Turkai priėmė britų 7 metų Kipro valdymo planą, pagal kurį graikų ir turkų bendruomenėse bus sukurtos atskiros savivaldos įstaigos.

Australijoje pradėda garsėti jauna lietuvaitė pianistė Irena Vilnonytė, šiais metais baigianti Sydnėjaus valstybinės konservatoriją. Australų laikraščiai pranašauja jai didelę ateitį muzikinėje karjeroje. Su savo tėvu, buv. Lietuvos operetės solistu, baritonu Vilnioniu, ji dalyvauja visuose didesniuose Sydnėjaus lietuvių rengimuose, išpildydama programą. Australijon Vilnoniai atvyko 1949 m., kai Irena teturėjo tik 10 metų.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo atstovams, susirinkusiems New Yorke, tautinių lietuvių reikalų svarstyti, siunčiame geriausius sveikinimus ir linkėjimus.

Dirvos Redakcija

Kandidatai į New Yorko gubernatorių, abu multimilijonieriai: Averell Harriman ir Nelson Aldrich Rockefeller.

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILTIŠ, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelniui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Miešelis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Šią savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Aukštuosius mokslus einantis mūsų jaunimas, jungdamasis į Lietuvos laisvės tulką, anglų kalba leidžia LITUANUS žurnalą. Jis skirtas anglų kalbantiems visuomenininkams, politikams, mokslininkams ir šiaip įtakingiems asmenims. Jis skirtas iškelti lietuvių tautos dvasines vertybes, supažindinti su Lietuvos istorija ir nuolatiniu lietuvių tautos laisvės troškimu savarakiškai tvarkytis.

Žurnalą redaguoja ir jo finansiniais reikalais rūpinasi patys studentai, susijungę į JAV Lietuvių Studentų Sąjungą. Žurnale bendradarbiauja, be pačių studentų, mūsų aktyvieji laikraštininkai, kultūrininkai ir mokslininkai. Žurnalas išeina 4 kartus per metus, beveik 5000 tiražu pasiekia universitetų bibliotekas, aukštųjų mokyklų profesorius, įtakinguosius politikus. Pasiekia ir tuos lietuvių, kurie ilgoj emigracijos metų grandinėje lietuviškai primiršo, bet lietuviškasis reikalas iš jų širdžių neišsityrė.

Tokiam, gerai anglų kalbą paruoštam ir iliustruotam žurnalui leisti, be abejo, gauti lėšų už prenumeratą neužtenka. Ir tas lėšas tenka sutelkti specialiai organizuojamomis rinkliavomis tarp pačių lietuvių, kurių reikalais jis leidžiamas belstis į įtakinguosius ir Lietuvai ieško ti naujų draugų.

Šių metų piniginiam LITUANUS žurnalo vajui praversti iš Clevelando lietuvių studentų yra susiorganizavę komitetas. Tai energingų merginų ir vyrų būrelis, į savo rankas pasiėmęs iniciatyvą žurnalo reikalingus pinigus sukelti. Atskirose lietuvių kolonijose, be šio centrinio komiteto dar yra susiorganizavę vietiniai komitetai. Jų vietinė iniciatyva pagal vietos galimybes, ir bus stengiamasi prisiminti kiekvieną lietuvių, kad savo auka paremtų šį gerą, lietuviškosios studentijos galvą ir rankomis tvarkomą darbą.

Centrinis LITUANUS žurnalo remimo komitetas vajui praversti yra išleidęs specialų leidinį, skoningai papuoštą Lietuvos laisvės statulą. Tame leidinyje atspausdinta eilė įtakingų amerikiečių ir pačių lietuvių pasisakymų, parinktų iš visų politinių srovių. Tuose pasisakymuose, trumpai suglaudus, tėra viena mintis: LITUANUS žurnalas reikalingas, atlieka didelį darbą, jo leidimą būtina remti.

Ateinantį rugsėjo mėnesį mūsų studentai ir kreipsis į Amerikos lietuvių paramos. Tie paramos prašymai vienus pasiekės laisvais, kitus asmeniskai. Visi turime būti dosnūs. Visi turime, pagal išgales, atiduoti savo duoklę, kad žurnalas eitų, gerėtų, kad Lietuvai laimėtų daugiau ir daugiau taip reikalingų draugų. Ir mums visiems būtų labai nemalonu, kad iš mūsų pačių apsieidimo ar šykštumo, tas žurnalas sustotų. Atsiminkim, kad tada sustotų ir pastovus kitataučių informavimas anglų kalba apie lietuvių ir Lietuvą, apie jos laisvės problemas. O to, aišku, nė vienas lietuvis negali norėti.

Rugsėjo mėnesį mūsų organizuoti studentai skiria LITUANUS žurnalui remti. Tą mėnesį, į mūsų studentų šauksmą, atsiliepiame rūpestingu dėmesiu ir praverę savas pinigines atiduokim duoklę. Tie pinigai bus atiduoti pačiai Lietuvai, nes žurnalas eina lietuvių ir Lietuvos interesams ginti.

KĄ SAKO KITI APIE LITUANUS

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininko L. Simučio nuomonė:

Giliai vertinu mūsų akademiniu jaunimo tulką Altui. Jo užimtas darbas baras supažindinti amerikiečius ir visą anglų kalbanti pasaulį apie garbingąją mūsų tautos praeitį, apie jos savitą kultūrą ir padėti įvairiems mūsų veiksmams plačiai išgarsinti Lietuvos nepriklausomybės bylą, yra didžiai vertinga ir brangintina talka.

Šis žurnalas dar sėkmingiau tarnautų savo pasirinktam uždaviniui, jei lietuvių ne tik patys skaitytų LITUANUS, bet ir užprenumeruotų jį žymesniems amerikiečiams.

Lietuvos Nepriklausomybės Tautos pirmininko Vinco Rasteno nuomonė:

LITUANUS žurnalo leidėjus, redaktorius ir bendradarbius laikau vienu, rimtai stojusiu į Lietuvos laisvės kovos, kaip sakoma, veiksmų eilę ir su jais, bent informacijos apie Lietuvos problemas srityje, susilygiusiu ar gal net ir gerokai kitus pralenkusiu.

VLIKo pirmininko Dr. A. Triakono nuomonė:

LITUANUS yra vienas sėkmingiausių šios rūšies leidinių. Tenka tik džiaugtis, kad mūsų akademinių jaunimo nesigaili pastangų nei laiko LITUANUS leisti ir tobulinti. Šis mūsų jaunimo darbas pasiliks istorinis lietuvių tautos kovoje už laisvę ir šviesesnę ateitį.

O čia, Amerikos Lietuvių Tarybos sekretoriaus Pijaus Grigaičio nuomonė,

pasakyta Naujienose, P. Grigaičiui ginant Informacijos Centro reikalingumą, kuris visiškai reikalingai siuntinėja lietuvių aiškias pasenusias žinias ir atlieka kitus P. Grigaičiui reikalingus patarnavimus.

P. Grigaitis sako:

"Ir ar galima juodu lyginti: jaunuolių žurnalėlį, leidžiamą kas trys mėnesiai, su Informacijos Centru, atlikusiu ir atliekančiu milžinišką darbą Lietuvos laisvinimo srityje? Kiekvienas Alto metinis suvažiavimas, priimdamas tos įstaigos raportą, išreiškėdavo jos vedėjai padėką.

Tačiau tos įstaigos išlaidų (įskaitant nuomą už patalpą žymioje New Yorko vietoje, o ne kokiame užkampyje) išleidžiama mažiau, kaip \$8,000 per metus, tuo tarpu kai keturi mėnėto žurnalėlio numeriai kainuoja \$5,000!"

Iš to pasisakymo matyti, kad P. Grigaitis to žurnalo neskaito

KO LAUKIAMA IŠ PLB-NĖS SEIMO?

V. KVIESKA

"Drauge" šiuo klausimu buvo atspausdinta eilė kun. V. Bagdanavičiaus ir G. Galvos straipsniai. Čia jungiu savo pastabas, metęs žvilgsnį ir į "I Laisvę" paskutiniojo numerio kai kurias vietas.

V. Bgd. sako, kad seimas "gali būti tam tikras kelio ženklas lietuvių tautos gyvatoj". Galva yra tos pačios nuomonės. Bet toliau tuos straipsnius turinys eina skirtingais keliais.

— 1 —

V. Bgd. siūlo seimui pažvelgti į laisvinimo reikalus "iš kultūrinės perspektyvos", nes jie būvę labai gyvai aptarti Bostono kongrese (suprask, poftiniu požiūriu).

V. Bgd. neduoda termino "kultūra" savo aptarimo. Apie šio termino supratimą gali pasakyti šie jo posakiai: ugdyti "religines, dorines ir apskritai neiškreiptas humanistiškas vertybes"; ieškoti išeities "iš tos būklės, kurioje yra pasaulį pastačiusi materialistinė filosofija".

A. Maceina ("I Laisvę"), atsakydamas į klausimą, kuri paskirtis įprasminyti lietuvių buvimą laisvajame pasaulyje dabar, jis mini du kelius: politiką ir kultūrą. Politikos kelias jam yra aiškiausias. Jam nekyla rūpesčių dėl Vliko skilimo, taip ir dėl dabar viešpatuojančio daugialypio politiškos veiklos būdo. Kultūros kelią jis laiko neaiškiu. Anot jo, mums reikia prieš bolševikų kuriamą materialistinę bei kolektyvistinę kultūrą pastatyti krikščioniškai humanistinę kultūrą, kaip laisvės ir asmens pirmenybės nėsėją.

Tad V. Bgd. ir A. Maceina suveda klausimus, kurie dabar kvaršina ateivius, į kultūros plotmę, abu imdami "kultūrą" panašia prasme.

Taip vadinamas politikos kelias nėra pats aiškiausias, tai rodo faktas, kad Vlikas yra skilęs. Vadinasi, įvyko lūžis ir prasidėjo minčių rūgimas. B-nės veikimas padidino tą rūgimą. Bostono kongrese tas rūgimas iškėlė opoziciją. Kas toji opozicija nėra aišku: vieni vadina opozicionierius tautininkus, kiti, bendruomenininkus.

— 2 —

Galva savo straipsnyje užsina iš kitokio taško, būtent, kad išblaškytiems po Vakary pasaulį lietuviams yra būtinas apsiungimas. Jis stato apsiungimo klausimo svarstymą visoje plotmėje. Vadinasi, yra atviras kelias svarstymui nuvesti į reikalą apsiungti visoms bendrinėms organizacijoms, pvz., fuzijos arba

arba jį sąmoningai sabotuoja, kaip ir Lietuvių Kongreso visų rezoliucijų paskelbimą.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos RERepublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmadi. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad., antrad., ketvird., penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas: Ofiso RERepublic 7-5020
Namų WALbrook 5-3763

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Įėjimas iš Rockwell St.)

VAL.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Sestadieniais: 2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

susiliejimo pavidalu.

Galva vartoja terminą "kultūrinė autonomija" greta "B-nė". Pirmasis reiškia tvarkymosi mechanizmą, antrasis, visuomeninį vienetą.

Mes ateiviai galime remti savo organizacinius ryšius tik solidarumu, be jokios vilties panaudoti policiją arba kariuomenę. Bet, anot Galvos, B-nė turi puoselėti lietuvių tautos suverenumo polėkius, būti ramtis kovoje už tautinės ir demokratinės Lietuvos valstybės atkūrimą. Tad terminas "kultūrinis" arba "kultūrinis" pas jį apima elementus, kurių pavadinimui įprasta prasme galima vartoti terminas "politika". Vadinasi, naujos išorinės (objektyvios) veikimo sąlygos duoda naujus padarinius, kuriems dar nėra naujų terminų.

St. Barzdukas yra St. Šalkausko mokiny, kaip ir A. Maceina. Jis mini ("Dr.", 38 Nr.) Šalkausko mintį, kad demokratinė rinkimų tvarka, paleista į darbą, padeda kilti rinkimams žmonėms iš masės ir su savimi kelti masę aukštyn. Tuomi jis pabrėžia rinkimų tvarkos (politiško įrankio), grynai kultūrinį momentą. Pastarasis yra pirmosios funkcionalus pasireiškimas.

Imant politiką, t. y., veiksmų darbo praktiką, kaip užsienio reikalams įstaigų durų varstymą ir kaip verkšlenančių rezoliucijų surašinėjimą, Galvos raginimas puoselėti lietuvių tautos suverenumo polėkius, ir Barzduko suminėta masių ir rinkinių žmonių tarpusavio veikimo idėja, gali atrodyti kaip atsakymas nuo laisvinimo darbo.

Durų varstymo ir rezoliucijų rašymo menka nauda paaiškėjo, kai atslūgo psichologinis karas.

V. Bgd. pripažįsta pavojų, kad Lietuvos bolševikai kultūrinėmis priemonėmis gali priversti išeivius tarnauti savo politikos tikslams. Tad išryškėjo naujas pavojus pavidalas.

— 3 —

Tikrai sako V. Bgd., kad reikia palaikyti ir ugdyti tokias kultūrinės vertes, kurių dabar negali būti kuriama Lietuvoje, bet nedasako. Viena, jis siaurai suprantą terminą "kultūrinės vertės". Pas jį atskiros rūšies vertės, kaip pvz., tautos suverenumo polėkių puoselėjimas ir demokratinės praktikos auklėjamoji pusė lieka be dėmesio, nes tai yra "ne kultūra", vadinasi, politika. Veiksmai praktikuojama grupių susitarimo principą arba "demokratišką" be visuotinių rinkimų. Jeigu veiksmai pripažintų reikalingą puoselėti anos rūšies vertes, vistik jie negali duoti masėms priemonių jas praktikuoti. Tad V. Bgd. išleidžia iš akių reikalą taip persitvarkyti, kad atsirastų sąlygos masėms praktikuoti vertes, kurios neįeina į kultūrą, kaip jis ją suprantą.

Kokia gi išeiviuose yra opi vieta Lietuvos okupanto kultūrinės prigimties puolimams? Be abejo, tai nėra religinių arba dorinių verčių sritis, nes ji yra pakankamai religinių institucijų stiprinama. Opi vieta yra sritis, kurią sudaro politinės arba visuomeninės vertės, suprastos lietuvių tautos polėkių istorinėje šviesoje, arba, kitaip tariant, tautinės vertės. Šioms vertėms puoselėti nėra tinkamo visuomeninio pobūdžio aparato. B-nė yra įstatyta puoselėti lietuvių tautos kalbines bei grožines vertes. Pas Galvą kultūrinė autonomija, reikianti platesnį, negu B-nės aparatą, pašalina kalbamą trūkumą.

Žinoma, seimas negali leisti konkrečiai svarstyti klausimus, kaip reikia gintis nuo Lietuvos okupanto kultūrinės prigimties puolimų ir kaip puliti marksizmo principus. Vienok jis gali atidaryti ateivių visuomenės langus idant išvedinus ją nuo puvimo garu, kurie atsirado iš koalicijos, vadinamos vienybės, balos. Berodami vienybę žodinės formos protestais, neigavome atsparumo prieš kultūrinės prigimties puolimus, kurie ateina iš pačios Lie-

tuvos. Jis privalo aptarti organizacines formas, kurios įgalintų ateivius svarstyti ir vykdyti anuos du klausimus.

— 4 —

Kol laisvinimo darbai apsirūbežavo veiksmams, siekiančiais gauti užsienio reikalus tvarkančių pareigūnų palankumą, tol koalicijos su socdemokratiškais marksistais tikslingumo klausimas nebuvo aktualus. Bet paaiškėjus reikalui, viena, ruošti ateivius pasipriešinti prieš Lietuvos okupanto kultūrinės prigimties puolimus, antra, stoti į gretas kovoje prieš materialistinę filosofiją, dabar tas klausimas darosi aktualus. Tokioje plotmėje teks kovoti kartu ir prieš ateivių socdemokratiškus marškus. Tuo tarpu tvarkymą didžiausių lėšų, kurios yra surenkamos laisvinimo reikalams, V. Bgd. palieka Altui, į kurį koalicijos pagrindu įeina socd. marksistai. Vadinasi, pastarieji turi kontrolės priemones, kad tos lėšos nebūtų panaudotos kovai prieš materialistinę filosofiją ir jos pritaikymą.

DETROIT

I OPERA

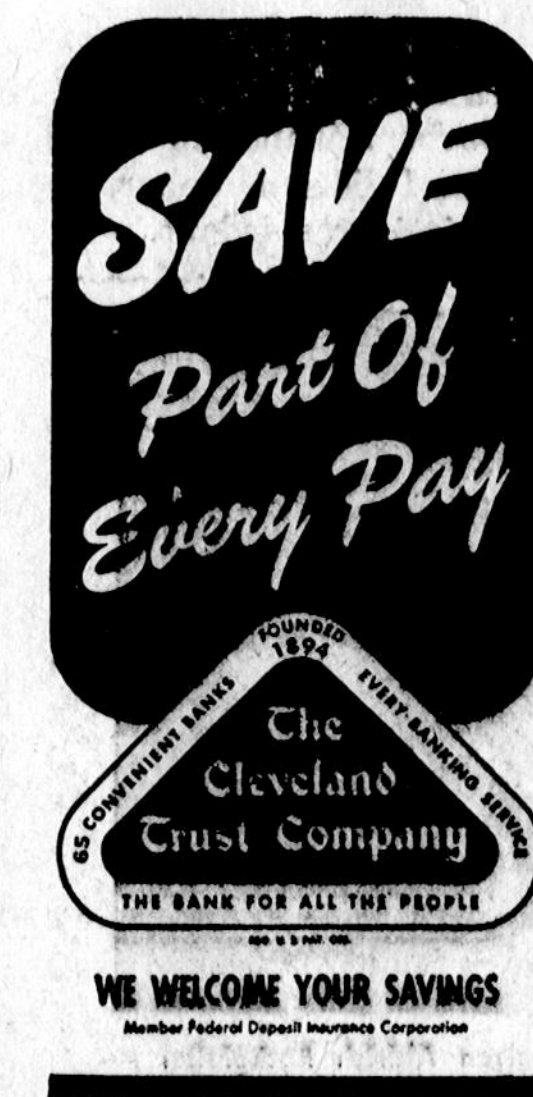
Detroito santariečiai rugsėjo 13 dieną ruošia išvyką į Clevelandą, j ten įvykstantį lietuvišką Fausto operos spektaklį. Kadangi operą į Detroitą atsikviesiti vilčių nėra, atrodo, būtų ir didesniai skaičiai detroitiečių patogiausia operą pamatyti artimiausio lietuviško kolonijoje — Clevelande. Tad jei kas iš detroitiečių norėtų pasinaudoti šia proga, maloniai kviečiamas prisidėti prie šios ekskursijos. Bilietai į operos spektaklį platinami p. Vl. Paužos "Neringos" knygyne ir pas vietos santariečius. Vykstant bus automobiliais, ar, jei susidarys didesnis keleivių skaičius, autobusu. Norintieji daugiau informacijų išvykos reikalų kviečiami kreiptis į Mindaugą Gilvydį, telefonu WEBster 37461. Jei kas iš vykstančiųjų turėtų laisvų vietų automobilyje ir galėtų paimti daugiau bendrakeleivių, prašomi taip pat pranešti M. Gilvydžiui.

SANTAROS SUSIRINPIMAS

Detroito Santaros skyriaus susirinkimas šaukiamas rugpjūčio 31 dieną, sekmadienį, kol. S. Šimoliūno bute (16817 Stoeper). Pradžią 7 val. vakare. Dienotvarkėje pranešimas iš Santaros suvažiavimų istorijos, kelionės į Tabor Farm reikalai, pašnekės apie lituanistines studijas Fordham universitete, Kalėdų eglutės reikalai ir t.t.

Detroito tradicinė virtusią Kalėdų eglutę ir šiais metais ruošia Santaros skyrius. Pernai į ją ruošė Kalėdų eglutę susirinko rekordiškai didelis jaunimo skaičius.

Į Santaros ruošiamus visuomeninio veikimo kursus šiais metais iš Detroito vyksta B. Badi-konytė, J. Blūdžiū, A. Iljasevičius, J. Šostakas ir V. Šeputa. Suvažiavime Tabor Farmoje dalyvaus dar apie dešimt studentų santariečių ir Santaros garbės filisteris rašytojas Julius Kaupas. ZVT.

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

DAVID THOMAS MATIA
ASSISTANT COUNTY PROSECUTOR

CANDIDATE FOR
STATE REPRESENTATIVE
ON THE DEMOCRATIC TICKET

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

JOHN F. SMOLKA

CANDIDATE FOR
JUDGE
COMMON PLEAS COURT

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

WEST SIDE FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

All Savings Insured Up To
\$10,000

21510 Lorain Rd.
ED 1-6800

BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

JIM CONNELL
CHEVROLET, INC.

SEE THE NEW 1958 CHEVROLET
THE FINEST EVER BUILT

14481 Euclid Ave.

UL 1-3300

Prieš 60 metų

Jaunimas aplanko Vincą Kudirką

A. MERKELIS

II

Paviešėję savaite Ušnėnuose, Petras Avizonis ir Gabrielė Petkevičiūtė jau draug su Povilu Višinskiu išvyko į Pernaravą pas Juškevičių, su kurių dukra Jadvyga Gabrielė Petkevičiūtė bičiuliavosi. Jadvyga neseniai buvo grįžusi iš Palangos, kur liepos 20 d. dalyvavo pirmajame viešame lietuviškame spektakly, Juozo Vilkutaičio-Keturakio komedijoje "Amerika pirty", vaidindama Bekampienę. Nuo "Aušros" laikų būdama susipratus lietuvių, 1895 m. Jadvyga Juškevičiūtė pradėjo bendradarbiauti "Varpe" palaikydama santykius su Vincu Kudirka, Povilu Višinskiu, kun. Juozu Tumu ir kitais žymesniais lietuvišiais.

Iš Pernaravos, prie keliauninkų prisidėjus ir seserims Juškevičiūtėms, penkiese išvyko į Butkiškę apsilankyti teol. mag. kun. Juozo Genio (1858-1907) m., kuris už lietuvišką veiklą buvo buvęs ištremtas į Kazanę. Iš Butkiškės iškeliavo į Plemborgo (Daugirdų) dvarą, Ariogalos valsčiuje, aplankyti dailininko ir archeologo Tado Daugirdo (1852 — 1919) ir pažūrėti jo įdomių archeologinių rinkinių. Kilimo bajoras, brendęs lenkų kultūrinėje aplinkoje, meninį išsilavinimą įgijęs Vilniaus pašybos mokykloje ir Petrapilio bent Muencheno akademijose, Tadas Daugirdas buvo didis lietuvis patriotas, savo patriotizmą grindžijęs kruopščiais savo tautos praeities tyrinėjimais. Šis ne tik savo kilme, bet ir dvasia aristokratas savo svečius priėmė mandagiai ir vaišingai, kaip ir pridera tikram Lietuvos bajorui, aprodė jiems savo gausius ir didžiai vertingus archeologinius rinkinius, plačiai papasakodamas apie Lietuvos piliakalnių ir juose randamus brangius Lietuvos praeities kultūros lobius.

Ponios Daugirdienės pavaišinti, keliauninkai, pasigrožėję gražiomis Dubysos pakrantėmis, vakare sugrįžo į Pernaravą, o kita dieną išvyko į Vilkijos dvarą aplankyti genialiojo mūsų kalbininko prof. kun. Kazimiero Jaučiaus, kuris Jadvygos Juškevičiūtės rūpesčiu buvo išimtas iš psichiatrinės ligoninės ir iš Kazanės parvežtas į Lietuvą. Vilkijoje jo neberado, nes jau buvo išsikėlęs į Kauną, iš kur 1898 rudens buvo pakviestas Petrapilio

Dvasinės Akademijos klasikinių kalbų profesoriumi.

Iš Vilkijos Nemunu išplaukė į Plokščius pas Petrą Kriauciūną. Su juo išsikalbėję, pasisakė viršiausią savo kelionės tikslą — aplankyti Vincą Kudirką.

— Mūsų pusėje, — kalbėjo Petras Kriauciūnas, visi bijo lankyti Vinco Kudirkos. Jis smarkiai žandarų prižiūrimas, kiekvienas jo žingsnis sekamas. Bijoma žandarų akis į save atkreipti. Jie juokų nekrečia; tiek geriausių vyrų jau pražudė.

Su Petru Kriauciūnu besikalbant apie tėvynės vargus ir jos veikėjų rūpesčius, Petras Avizonis su Jadvyga Juškevičiūte išėjo tolimesnei kelionei arklų ieškoti. Buvo pats darbmetis, ir juodu gerokai paklaidžiojo, kol surado Plokščių ūkininką, juos sutikusių nuvežti į Naumiestį. Tas žmogus, pavarde Gluodas, matyt, bet kito, ir tuo vertėsi, Petrui Kriauciūnui buvo žinomas ir patikimas.

Pasiekę Šakius, Petro Kriauciūno patarti, nuėjo pas gydytoją Joną Staugaitį, kuris jiems daugiau galėjo papasakoti, kaip pasiekti Vincą Kudirką, kad žandarams neįkliūtų.

Kaip daugumas ano meto inteligentų, taip ir Jonas Staugaitis, buvo smarkiai žandarų įgąsdintas, ir savo baimės jis neslėpė nuo atsilankiusių ir, užuot juos drąsines, gasdino. Jis atvirai pasakė, kad jiems, lankantis pas Vincą Kudirką, gresias pavojus, ypač studentams, kuriais žandarami daugiausia domėsi. Todėl jis patarė Petrui Avizoniui ir Povilui Višinskiui savo studentiškas uniformas pakeisti prastesniais drabužiais. Kaimietiško molo švarkus jie su savim turėjo, Šakiuose nusipirko kaimietiškas kepurės, po kuriomis tikėjosi nuo žandarų paslėpti savo studentišumą. Nors ir bijodami, keliavo toliau, pasak Gabrielės Petkevičiūtės, kartodami rusų priežodį "smielym Bog vladiejat" (drąsimes Dievas padeda). Nervinei įtampai ir nuovargiui dėdėjant, jie save ramino galvodami, kad norint viską galima pasiekti, tik reikia tvirto būdo ir drąsos. Jų drąsa silpnėjo ir nervine įtampa didino dar ir vežėjo Gluodos klydinėjimai. Išklydęs į šunkelius, jis kažko lūkuriodavęs ir, keleivių prašomas eiti pa-

siteirauti kelio, vis tą patį atsakydavo:

— Kur eisi? Dievas aukštai, o žmonės sumigę.

Išsekus kantrybei, bėgdavo kelio teirautis Povilas Višinskis, bet ir jis sugrįždavo nieko nepasakęs: nuo sunkių vasaros darbų išvargę prižadinti žmonės, užuot kelią rodę, piktai naktibaldą išplūdavo.

Klaidžiodamas ir lūkuriodamas, betgi ūkininkas Gluodas atvežė savo keleivius ten, kur jie važiuo, ir dabar jie, nervine įtampa kiek atslūgus, galvojo apie savo kelionę ir joje patirtus įdomius įspūdžius. Rusų niokojamoj Lietuvoj jie pamatė daug šviesių žiburėlių. Tai buvo ne laukuose klaidžiojančios žaltvykslės, bet kūrybinės liepsnės, kurios šiaurės vėjo blaškomos nebeužges, bet įžiebė didįjį tautinės kūrybos aukurą, o jo liepsnos švies kelią naujam tau-

tos gyvenimui. Didysis to aukuro žynys Vincas Kudirka, kurio Tėvynės Varpais tautinės sąžinės balsas priekaištingai bylojo bailiesiems, svyruojantiems, nuo tautos kamieno skylantiems ir visiems kitiems, trukdantiems tautai siekti savojo Laimės Žiburio. Vincas Kudirka visoje Lietuvoje plačiai buvo žinomas savo Tėvynės Varpais, ir kiekvienam, Lietuvos sielvartais gyvenančiam, buvo įdomu pamatyti Didysis Varpininkas, išgirsti jo gyvas, daug pasakas žodis.

Penkiese iš Žemaičių ir Aukštaičių atkeliavę į Suvalkų kraštą pakilią nuotaiką laukė valandos, kada su juo susitikti, ką ir kaip kalbės. Tą jų pakilią nuotaiką temdė žandarų baimė. Jiems besvarstant, kaip eis lankyti Vinco Kudirkos, žydas pramos nebeužges, bet įžiebė didįjį tautinės kūrybos aukurą, o jo liepsnos švies kelią naujam tau-

vengti policijos ir žandarų, buvo svarbiausias klausimas, nes su jais susidūrus, nebebus galima pamatyti Vinco Kudirkos. Povilas Višinskis atsiminė, kad jo universiteto draugas sintautiškis studentas filologas Antanas Daniliauskas (g. 1876) Naumiesty moko Apskrities Viršininko Čerkasovo sūnų. 1897 m. žandarams pas jį suradus slapta lietuvių studentų draugijos biblioteką buvo suimtas, pašalintas iš universiteto, kiek pakalintas ir ištremtas iš Petrapilio. Jeigu jau jis valdžiai neištikimas moko apskrities viršininko sūnų, tai, tikriausia, jis ir jiems galės padėti. Tad tuoj pat Povilas Višinskis parašė Antanui Daniliauskui raštelį, prašydamas jį kuo skubiausiai atvykti. Pamatęs gatvę einantį žyduką, pro langą jį pasiūkė ir, davęs graviną, paprašė, kad jį nuneštų į apskrities viršininko butą Antanui Da-

KADA JŪS ILSITĖ... ATSIGAIVINKITE UGNIM VERDAMU STROH'S ALUMI!

Pavėsis, gamakas ir šalta dėžutė Stroh's alaus lengvai pasiekiami. Koks puikus būdas praleisti vasaros popietį! Stroh's turi lengvą, skanų, daugiau gaivinantį skonį... tik Amerikoje ugnim verdamas alus — verdamas prie 2000 laipsnių. Kada jūs ilsitės... atsigaivinkite su geriausiu... Stroh's!

Jums patiks

Stroh's
šviesesnis!

Dabar vietinės kainos

The Stroh Brewery Co. Detroit 26, Michigan

Klimato šiltėjimas Š. Amerikoje

Nors žmogaus amžius yra per trumpas pastebėti žymesnius kontinentų klimato pasikeitimus, tačiau senesni žmonės, gyvendami viename krašte, ir be mokslinių tyrinėjimų įžiūri gamtos nepastovumą.

niiliauskui. Žydukas mielai sutiko.

Netrukus atskubėjo ir šviesia-plaukis raudonskrustis Antanas Daniliauskas. Išklauses, kurie rūpesčiai kvaršina jų galvas, jis pažadėjo padėti — gauti iš viršininko leidimą bent dieną jiems Naumiesty pasilikti. Greit vėl jis grįžo iš viršininko su linksma naujiena: jiems leidžiama Naumiesty būti 12 valandų, tik pats viršininkas noris pažūrėti studentų dokumentus. Petras Avizonis su Povilu Višinskiu apsirėngę studentiška, ir visi penki draug su Antanu Daniliausku iškeliavo pas apskrities viršininką. Kadangi viešojoji policija priklausė apskrities viršininkui, tai jos nebebuvo ko bijoti, reikėjo saugotis tik žandarų. Antanas Daniliauskas patarė pas Vincą Kudirką neiti visiems drauge, bet į dvi grupes pasiskirsčius, prieš tai dar pavaikščiojus po krautuves, lyg ko norint pirkti.

Antanas Daniliauskas su Petru Avizoniu ir Povilu Višinskiu pas apskrities viršininką greit atliko vizitą ir pirmąją grupę — Petrą Avizonį, Mariją Juškevičiūtę ir Gabrielę Petkevičiūtę — nusivedė į Valerijos Kraševskienės krautuvę. Su ja ir Vincu Kudirka jis buvo gerai pažįstamas. Paaškinęs Valerijai, kas čia per svečiai ir kuriuo reikalu atvykę, jis gavo iš Valerijos raktą ir užlipo į viršų pranešti Vincui Kudirkai. Sugrįžęs prašė lankytojų dar kiek luktelti, nes Vincas Kudirka noris juos priimti apsirėngęs, be to, turis priimti morfino, nes esąs labai nusilpęs, smarkiai kostjis ir be jos negalės ilgiau kalbėti.

(Bus daugiau)

Antanas Daniliauskas su Petru Avizoniu ir Povilu Višinskiu pas apskrities viršininką greit atliko vizitą ir pirmąją grupę — Petrą Avizonį, Mariją Juškevičiūtę ir Gabrielę Petkevičiūtę — nusivedė į Valerijos Kraševskienės krautuvę. Su ja ir Vincu Kudirka jis buvo gerai pažįstamas. Paaškinęs Valerijai, kas čia per svečiai ir kuriuo reikalu atvykę, jis gavo iš Valerijos raktą ir užlipo į viršų pranešti Vincui Kudirkai. Sugrįžęs prašė lankytojų dar kiek luktelti, nes Vincas Kudirka noris juos priimti apsirėngęs, be to, turis priimti morfino, nes esąs labai nusilpęs, smarkiai kostjis ir be jos negalės ilgiau kalbėti.

(Bus daugiau)

Antanas Daniliauskas su Petru Avizoniu ir Povilu Višinskiu pas apskrities viršininką greit atliko vizitą ir pirmąją grupę — Petrą Avizonį, Mariją Juškevičiūtę ir Gabrielę Petkevičiūtę — nusivedė į Valerijos Kraševskienės krautuvę. Su ja ir Vincu Kudirka jis buvo gerai pažįstamas. Paaškinęs Valerijai, kas čia per svečiai ir kuriuo reikalu atvykę, jis gavo iš Valerijos raktą ir užlipo į viršų pranešti Vincui Kudirkai. Sugrįžęs prašė lankytojų dar kiek luktelti, nes Vincas Kudirka noris juos priimti apsirėngęs, be to, turis priimti morfino, nes esąs labai nusilpęs, smarkiai kostjis ir be jos negalės ilgiau kalbėti.

(Bus daugiau)

Atsimenu, ką sakydavo seni Lietuvos pajūrio žvejai. Jie teigė, kad Baltijos jūros krantas pamažu vis kyla. Mat, Baltijos jūros krantas ties Lietuva, Latvija, Estija ir Vokietija yra ne status, lėkštas, nuoseklus, nuo kurio vanduo nežymiai tolinasi, tuo tarpu kai Skandinavijos krantas yra daugiau status, vadinasi, vandens griauamas ir skandinamas.

Zinodami buvus žemėje įvairių klimato periodų, kaip ledynų kur šiandien žmonės patogiai gyvena, visai suprantami yra mokslininkų spėjimai, kad, pavyzdžiui, šiaurinė Amerika, ypač didžiųjų ežerų erdvė, šiltėja.

Priešingai, prieš kelis metus tūlam mokslininkui pranašavus, kad šiai erdvei ateinaš šaltasis periodas, štai Clevelando Gamtos Istorijos muziejaus direktorius William Scheele, ryšium su tropiškai Lietinga vasara šiais metais, pranašauja, kad už 30-60 metų didžiųjų ežerų erdvė turės tropišką klimatą.

Jis savo pranašavimus riša su šių tarpt. geofizinių metų tyrinėjimais, su visos žemės temperatūros kilimu ir ašigalių klimato šiltėjimu.

Esą, ašigalių ledynų tirpimas pakelsias vandenynų paviršių ir paveiksias net pakraščių gyvenvietes ir uostų įrengimus. Suprantama, tai atsilieps ir į visą Amerikos gyvenimą, o didžiųjų ežerų erdvė su St. Lawrence upės kanalu pasidarys dideliu ekonominiu faktorium.

Tradiciskai JAV oras ejęs iš vakarų į rytus. Dabar audros, ateinančios į žemyną nuo abiejų pakrančių, palietė ir tas vietas, kurios anksčiau niekada neturėjo tornadų ir uraganų.

Ed K-nas

NORINTIEJI VASAROTI
savininkų Stasio Lūšio ir Brutenio L. Veito vasarvietėje, kuri randasi saulėtam Cape Code, kreipiasi sekančiu adresu:

Colonial Inn
Beach St.
Monument Beach
Cape Cod, Mass.

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

WALTER G. WHITLATCH

DIRECTOR OF JUVENILE COURT
CANDIDATE FOR

JUDGE

OF JUVENILE COURT

IŠTABŪS DRAUGAI

AXEL MUNTHE

(10)

Šeiminkas po pietų buvęs atėjęs pasakyti, jog kambarys nuo rytojaus išnuomojamas kitiems. Aš paklausiau motiną, kur ji galvojanti eiti, tačiau ji nežinojo.

Aš dažnai buvau girdėjęs kalbant apie baisiųjų šeiminką; lygiai prieš metus buvau matęs tokį pat liūdną vaizdą, kai jis porą nelaimingų šeimų išmesdino ir jų mažą mantą pasigrobė. Niekad jo nebuvau pats matęs, tačiau pagalvojau, kad susipažinimas su juo padidins manąjį žmonių pažinimą. Archangelo Fusco pasisiūlė mane nuvesti ir pakeliui papasakojo, jog šeiminkas esą "molto ricco" (labai turtingas); be šių visų butų me kieme, jam dar priklausęs didžiulis kaimyninis namas, kas manęs nestebino, nes aš seniai žinojau, kad jis verčiasi pačiu pelningiausiu būdu: pinigų skolinimu neturtingiems žmonėms. Archangelo Fusco nematė jokio reikalo susitikti su šeiminku ir, kadangi jis man buvo pasipasakojęs, jog šalia nuomos esąs dar jam skolingas dešimtį frankų — mes nusprendėme, kad jis mane lydėsias tik iki durų.

Apdriskusiais drabužiais apsirėngęs, raudono, it varis, nemalonaus veido senis atsargiai pravėrė duris ir, atidžiai mane apžvelgęs, įsileido kambarin. Aš išaiškinau jam savo rei-

kalą ir paprašiau, kad jis leistų Salvatorems nuomą sumokėti už poros dienų. Pasakiau, kad Salvotere gulys ligoninėje, kad vaikas miršta ir jo atšaurumas tiems vargšams žmonėms esąs nežmoniškas elgesys. Jis paklausė, kas aš būsiu, ir atsakiau, jog šeimos draugas. Tada jis su pikta pašaipa pažvelgė į mane ir pasakė, jog draugystę aš galįs geriausiai įrodyti, tuoj pat sumokėdamas jų nuomą. Pajutau, kaip kraujas trenkė mano galvon — viluius ir tikiu, tik iš piktumo, nes niekada nereikia parausti vien dėlto, jog nesi turtingas. Aš paklausiau porą minučių, kaip jis mano vargšus italus plūdo pikčiausiais žodžiais; tai esanti mėšlinų vagių gauja, neverta būti laikoma žmonėmis. Salvatore savo uždarbį prageriųjų, gatvių šlavikas pavogęs dešimtį frankų, visi, kiek jų ten bebūtų, esą seniai nusipelnę to skurdo.

Aš paklausiau, ar jų pinigų jam dabar tuoj pat reikia, ir jis atsakymą man buvo aišku, jog visi prašymai buvo veltui. Jis esąs turtingas, sakėsi, jis turis penkiasdešimt tūkstančių frankų grynais ir neturįs ko su jais pradėti. Yra liūdna psichologinė taisyklė: praturtėjęs elgeta yra paprastai žiaurus vargšams; atrodo, turėtų būti atvirkščiai, tačiau, deja...

Pas jį eidamas, aš tikėjausi, kaip nors

su juo susitarti, panaudojant diplomatinį gudrumą, tačiau, deja, nesu tam tikęs žmogus, nes aš staiga įniršau ir, kaip visada, nuėjau pertoli. Iš karto jis man pašaipiai ir grubiai užgauliodamas atsakinėjo, tačiau, juo daugiau aš nirsau, juo labiau jis tilo, ir pagaliau aš tekalbėjau vienas. Būtų perdaug čia pasakoti, ką aš jam pasakiau — yra atvejų, kada reikia savo piktumą įgyvendinti, bet nėra tikslo jo žodžiais pareikšti. Vis dėlto aš jam pasakiau, kad pinigai, kuriuos jis yra iš vargšų išspaudęs, yra nuodėmingi, kad jis esąs skolingas tiems vargšams daug daugiau, negu jie jam. Parodžiau jį krucifiksą, kabojusį ant sienos, ir pasakiau, kad jei čia, žemėje, esanti Dievo teisybė, tai baismė nepraeisianti, ir jokios maldos jo tada neišpildysiančios iš atlyginimo, kuris jo laukia; nes jo gyvenimas esąs suteptas pačia didžiausiaja nuodėme: žiaurumu vargšams. "Pasisaugok, senas kraugery!" pagaliau sušukau grasiinančių balsu. "Tu skolingas vargšams pinigų, tačiau velniui esi skolingas patį save, ir netoli ta valanda, kada tu turėsi tą skolą apmokėti!" Aš staiga nutilau, nes vyras susmuko į kėdę, tarytum nematomos rankos paliestas. Išblyškęs, kaip lavonas, jis spoksojo į mane su išgąsčiu, kuris, jaučiau, staiga suėmė ir mane. Prakeikimas, kurį aš tik ištariau, keistai nuaidėjo mano ausyse, tarytum tai nebūtų buvęs mano balsas, tarytum mudu būtume buvę nevieni tame kambaryje.

Aš buvau taip susijaudinęs, kad dabar nebeatsimenu, kaip iš ten išėjau. Vėlai grį-

žau namo, tačiau visą naktį negalėjau sudėti akių, ir dar šiandien su nuostaba atsimenu tą sapną atviromis akimis, kuris mane tą naktį pripildė neapsakomu siaubu: man atrodė, tarytum aš būčiau žmogų nuteisęs mirti.

Kitą rytą išėjęs, jau žinojau, kas buvo atsitikę, nors man to joks žmogus ir nebuvo pasakęs. Visas skersgatvis buvo susirinkęs gyvam paikalbėjimui prie durų.

— Sapete, signos dottore? (ar jau žinote) — šaukė jie, mane pamatę.

— Taip, aš žinau, — pasakiau ir greitai įėjau pas Salvatore. Aš pasilenkiau virš Petruccio, tarytum tikrinčiau jo krūtinę, o iš tikrųjų be kvapo klausiau, ką pasakojo motina.

Šeiminkas atėjęs vakar vėlai vakare, pasakojo jis. Mažoji mergaitė paspruko pasislėpti, vos tik jam kambarin įėjus, tačiau Concetta pasiliko už motinos kėdės. Kai jis paklausė, kodėl ji jo bijanti, toji atsakė, kad jis esąs toks piktas jos mamai. Jis atsisėdė ten, ant suolo, ilgai netarė jokio žodžio, tačiau neatrodė piktas, pasakojo Salvatore žmona. Pagaliau jis pasakė, kad jiems nereikia rūpintis dėl numos, jie galėsį palaukti iki kito mokesčio. Išėidamas ant stalo padėjo penkis frankus, kad ji ką nors nupirktų sergančiam Petruccio. Lauke prie durų sutiko Archangelo Fusco, kuris buvo vežimėlin bekravus savo lovą; ir gatvių šlavikui jis pasakė, kad galįs likti savo kambaryje. Po to jis šlaviką klausinėjo apie mane, ir Archangelo Fusco,

kuris mane vertino su atlaidžiu draugiškumu, jam nepapasakojo nieko blogo. Po to jis išėjo. Kaip policija nustatė, jis, prieš savo protį, iki viduknakčio sėdėjo smuklėje. Duri-ninkas manė jį buvus kiek įgėrusį, kai jis grįžo. Kadangi jis vienų vienas gyveno ir iš baimės, kad neapvogtų, ar iš šykštumo pats šeiminkavo — niekas nežino, kas atsitiko, tačiau jo kambaryje matė degant šviesą iš-tisą naktį. Rytą jam neišėjus, kaip paprastai, ir radus jo duris iš vidaus užrakintas, kilo įtarimas, ir buvo pašaukta policija. Kūnas tebebuvo dar šiltas, kai nupiovė virvę, tačiau policijos gydytojas pasakė, kad jis jau buvo miręs prieš keletą valandų. Nebuvo galima nustatyti nė mažiausios priežasties, dėl kurios jis būtų pasikoręs. Viena, kas buvo žinoma, kad vakare prieš tai jį aplankęs svetimas ponas, kuris ten išbuvęs beveik visą valandą, ir kaimynai iš vidaus girdėję smarkų kivirčą. Nė vienas prieš tai nebuvo to svetimo pono matęs, nė vienas nežinojo, kas jis galėjęs būti.

Rouselle skersgatvio butai dabar priklauso mirusiojo broliui, ir, mano dideliu džiaugsmui, naujasis savininkas pirmiausiai sutvarkė kambarius, kad juose būtų įmanoma gyventi. Jis numušė ir nuomas.

Salvatore išsikėlė, kai Petruccio mirė, tačiau dar daug italų ten tebegyvena. Aš retkarčiais ten užsuku, ir, nepaisant kalbų apie profesinę konkurenciją tarp Paryžiaus gydytojų, nė vienas jų ligi šiol dar nepabandė iš manęs šios praktikos paveržti.

(Bus daugiau)

SVARSTYMAI

IŠ JAUNESNĖS IR VYRESNĖS KARTOS
VISUOMENININKŲ SUSIRAŠINĖJIMO

I svarstymų tarpą įsiterpė naujas asmuo S. Rudis. Jis nori daug ką pasakyti L. Jauniui ir nemažiau paklausti V. Žiliaus. Tik pasikvit šį rašinį.

Rašo S. RUDIS
L. JAUNIUI IR V. ŽILIUI.

Gerbiamieji,

Labai gerai, kad judu savo laiškus pradėjote skelbti Dirvoje, nes tuo būdu duodate progą įsiterpti į judviejų galvojimą ir kitiems šio laikraščio skaitytojams.

Judviejų laišakai, būkite tikri, vasariško snūduriavimo metu, suaktyvino skaitytojus. Smėlinguose paplūdimiuose patogiai sau besiraiva "neambicingi padarai" (pagal Jauniaus liepos 24 d. laišką), gana gyvai pradėjo komentuoti judviejų svarstymus. Vieni komentuoja beveik baimindamiesi, kad judu sugalvojote kažkokią "košę" užmašyti tautinėje srovėje, kiti galvoja nuolaidžiau, bet vistiek su įtarimu. Šie pastarieji įtaria Dirvos redakciją ir mano, jog ji tyčia įprašė judu "pasiginčyti", idant laikraštis vasarą neatsidurtų spintoje nepasklaidytas. Ar įtartinėjimai turi pagrindo, neaišku, bet laikraščiu dėsny, nežūrint vasaros karščių, yra labai suaktualijęs.

Man atrodo, apie liberalizmą besisuką judviejų svarstymai tautinei srovei nėra pavojingi, gal daugiau atvirkščiai — naudingi, judinantieji iš apstingimo ar aptingimo tautininkus, tautinę ideologiją besinešiojančius širdyje, nujautime, paties gyvenimo mokykloje išstudijuotą.

I judviejų svarstymuose aš žiūriu gana paprastai, gal net lygiai taip, kokį įspūdį ir judu norite sudaryti skaitytojams: jaunasis stato jį įdomiaujančius klausimus vyresniajam, o šis atsakinėja, aiškina, ir tai daro tik savo nuomonę reikšdamas, ką ir pabrėžia rugpjūčio 11 d. laiške.

Kas čia tat blogo? Kitas reikalas būtų, jei panašią "polemiką" laikraštyje pradėtų vesti, sakysim, Tautinės Sąjungos pirmininkas, visai nepažymėdamas reikšias savo asmeninę nuomonę. Tada tautininkai jau galėtų paprotuoti: "Mielasis, kokį čia liberalizmo padažą pili mums į košę? Juk mes tau to nepavedė daryti?" O dabar gi savo asmeninę nuomonę dėsto koks tai eilinis žilius, jokiai tautinei grupei (pagal pavardę tautininkams net nežinomas, nors apie juos, sprendžiant iš jo laiško, gerokai supranta), nevadovaująs asmuo. Ar aš neteisingai galvoju, p. Žiliau?

Taigi, taip manydamas ir susigalvojau judviem rašyti šį bendrą laišką. Bet vis dėlto aš noriu kreiptis į kiekvieną judviejų atskirai. Pirmiausia į jaunesnįjį.

Gerb. Jauniau, esi jau vien tuo įdomus, kad taip neatlaidžiai gilini esi į tautinės srovės problemas. Ypač nuostabu, kad bea to s to g audamas išstudijavai liaudininkų išleistą VARPĄ ir užsigeidai rašytosios tautininkų ideologijos. Manai, jog į knygas surašytojų tautininkų ideologiją surastum bent vieną paragrafą, pagal kurį galėtum susodinti tautininkus su liaudininkais už vieno stalo.

Ir p. Žilius turi gerokai sau pakaušį pakrapštyti, kad kaip galima švelniau tau išaiškintų tautininkų suvienijimo su liaudininkais negalimumą. Tuščios pastangos, p. Jauniau, nes liaudininkai visada mieliau sėdėjo ir tebesėdi už bendro stalo su marksistinėmis grupėmis, negu su tautinės srovės žmonėmis.

Daugelį kartų sveikas būsi pastebėjęs, jog liaudininkai 1926 metų sąskaitą tautininkams tebe patiekinėja prie kiekvienos mažiausios progos, kai tuo tarpu dešiniojos srovės filosofai (ta srovė turi išsilauginusi gana rimtų mintyčių) vadinamam tautininkų valdymo periode, siekiant įsamoninti bei konsoliduoti lietu-

vių tautą, pradeda įžiūrėti daugiau pliusų, negu minusų (skaityk "Į Laivę" Nr. 15, 1958 m.).

Iš Jūsų susirašinėjimo su Žiliu pastebėjau, jog pradėdai bent kiek ir pats nusivilti liaudininkų nuosirdimu. Tuščia jų. Geriau nuosekliai pradėk gilintis į tautinę ideologiją, perimdami ją iš širdžių tų tautinės minties atstovų, kurie ją išpuoselėta bei išgyventą atsivežė į šią šalį.

Kas žino, gal tu ją, tą ideologiją, vyresniųjų pakoreguojamas, kada nors surašysi į knygas, filosofiskai pagrįsdamas. Juk esi dar jaunas, gali išaugti ir ligi tautinės ideologijos mintytojo lygio. Kai kurios tavo laiško vietos leidžia daryti panašią užuominą. Bet žinok, privaliau labiau suartėti su tomis širdimis, kuriose tie didieji tautinės srovės turtai — tautinė ideologija — slypi. Nors žilius tau apie tokias širdis užsiminė, bet tik jis pats žino, kodėl jis jų aiškiau nekonkretizavo. Aš čia tau noriu tą "paslaptį" atidengti.

Tautinė ideologija yra susikristalizavusi širdyse tų tautinės minties žmonių, kurie nepriklausomos Lietuvos laikais buvę nariais Korp! Neo-Lituanija, Korp! Jaunoji Lietuva Žemės ūkio Akademijoje, Ats. Karininkų Korp! Ramovė. Čia suminėtu korporantų laisvajame pasaulyje yra per 500. Jei skaitysime to paties tautinio įsitikinimo įtakos esančius jų šeimas, jų artimuosius bičiulius bei senesnes kartos buvusius jų globėjus tautininkus, tai, kaip matai, susidarys kelių tūkstančių būrys.

Va, Jauniau, kuriais reikia domėtis, į kurių ideologiją gilintis, o ne rūpintis kažkokiais ten kelias besivadinančiais liaudininkais, kurie niekada dėl savo kai-

rumo į tautinę srovę neįsijungs. Jie vistiek, nors taip ir nesivadina, yra tam tikros rūšies marksistinė atskala. Užtat jie, sveikas jau būsi pastebėjęs, nėra ir liberalūs, nors garsinasi esą liberalizmo garbintojai. Jie nemoka rašydami ramiai dėstyti savo nuomonės, ypač kritikuodami vadinamą tautininkų valdymo periodą. Savo žodynu jie prilygsta tiems, nuo kurių mes visi esame pabėgę.

Tavo, Jauniau, bent trumpą žvilgsnį šia proga noriu atkreipti į neo-lituanus, kurie vadovaudamiesi nepriklausomoje Lietuvoje išpuoselėta ideologija bei tradicijomis yra atkūrę Neo-Lituaniją ir šiame krašte. Čia užaugusi ir bestudijuojanti jaunoji karta jau sparčiai telkiasi po šios korporacijos vėliava. Šie, atseit, artinasi prie tautinės ideologijos saugotojų šaltinio, trokšdami tuo tautiniu elektryku prisistinti ir tobulai jį išsaugoti ateinančioms lietuvių kartoms.

PENKIAS DIENAS BUVĘS ALBANIJOS
KARALIUS IR GARSUS CIRKININKAS

Vienoje Hamburgo prieglaudoje neseniai mirė Otto Witte, iš profesijos cirko artistas, savo metu visame pasaulyje pagarsėjęs didžiojo savo gyvenimo vaidinimu: penkias dienas trukusiu karaliavimu Albanijoje.

Tai buvo 1913 metais, Balkanų karų dienomis. Jis tada keliavo su mažu cirku per Balkanų kraštus, vaidindamas kardu rikią ir magikos numerį išpildytoją. Albanija buvo vos tik paskelbusi atsisakymą nuo Otto-manų imperijos. Didžiosios valstybės buvo susirūpinusios, kas atsistos naujosios valstybės priešakyje; jos pageidavo europiečių, tačiau Albanijos muzulmonai buvo akis nukreipę į princa Hakim Eddine, turkų sultono giminaitį. Pasirodžius jo nuotraukoms spaudoje, vienas cirko bendradarbis atkreipė dėmesį į nepaprastą princą ir kardu rikią panašumą, ir Witte kilo idėja.

Po poros dienų Albanijoje esančių turkų įgulų viršininkas gavo tariamai iš Konstantinopolio siųstas dvi telegramas. Viena jų buvo pasirašyta "sultono", ki-

Nors tu, Jauniau, truputį ir klaidžioji, bet tavo jaunuolišku troškimu skverbti į tautinės srovės ideologines gelmes esu sužavėtas, todėl, kaip mane gyvatai (žinoma, nematai), giliai tikiu, jog būtumei po jos vėliava, jei Neo-Lituania šiame krašte būtų atsikūrusi bent septynetą metų anksčiau, t. y. tada, kai ta mintis kai kurių neolituanų buvo pradėta judinti.

Aš vaizduojuos ir dar toliau: sveikas vadovautum dideliame jaunųjų neolituanų būriui ir, kasžin, gal jau gan vykusiai dėstytum ant popierio tautinės ideologijos mintis, kurios yra pačios gajausios lietuvių šaknys. Ne klaidžiotum neišikiame liberalizme, bet būtumei tam tikra prasme liberalus kitų atžvilgiu, kol nepastebėtumei pažeidžiant gyvinių savo tautos interesus, kaip kad yra liberalūs ir visi vyresniosios kartos neolituanai. (Bur: daugiau)

Iš Konstantinopolio pradėjo plaukti naujos telegramos, šį kartą jau tikros. "Aš būčiau sukuręs gerą, išmintingą vyriausybę", vėliau pasakodavo Witte. Tačiau, "stengdamasis išvengti kraujo praliejimo" (savo paties), jis vieną naktį tyliai dingo iš miesto.

Witte per savo gyvenimą buvo iškrėtęs nemažą panašių pokštų. Viena Afrikos negrų gentis jį buvo išrinkusi savu valdovu "už stebuklus", kitą kartą jis bandė pabėgti su Etiopijos imperatoriaus dukterimi. Po I Pas. karą jis net kandidavo į Vokietijos prezidentus, tačiau pasitraukęs, "kad nesumažintų feldm. Hindenburgio šansų".

Senatvę leido garsiam Hamburgo priemiesty Sankt Pauli, pasakodamas smalsuoliams istorijas iš savo gyvenimo, o netikintiems dar parodydamas kada Berlyno policijoje gautą pažymėjimą, įrodantį jo profesiją: "cirko artistas, buvęs Albanijos karalius". Jis atsisakydavo priimti laiškus, jei jie nebūdavo tinkamai užadresuoti: "Otto I, Albanijos ekskaraliui".

BOSTON

• Dr. A. Kriukėnas, kuris 1953 m. yra baigęs mediciną Bostono Universitete ir gydytojo praktiką atlikęs Quincy miesto ligoninėje bei Worcester State Hospital medicinos ir chirurgijos skyriuose ir baigęs karinę prievolę kapitono laipsniu, dabar apsigyveno Bostone ir pradėjo dirbti Rosengard klinikoje, 380 W. Broadway, So. Bostone.

• Pagerbs Dr. V. Sruogienę. — Tėvynės Mylėtojų Draugija Bostone nutarė pagerbti Dr. V. Sruogienę, kuriai pagerbimo vakarienę rengia š. m. rugsėjo mėn. 20 d. Tautinės S-gos namuose.

• Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Bostono skyrius rengia Tautos šventės minėjimą rugsėjo 13 d. 5 val. vak. savo namuose. Minėjimą laukiama svečių iš Chicagos, New Yorko, Clevelando, Waterburio, Worcesterio ir kt.

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

DODDS - ROSS &
Associates

GENERAL INSURANCE AGENCY

8119 St. Clair Avenue

EX 1-0682

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

FRANCES P. BOLTON

CONGRESSMAN

22nd District

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

ANGELO J GAGLIARDO

CANDIDATE FOR

JUDGE

OF JUVENILE COURT

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

TRUCK DRIVERS UNION
LOCAL NO. 407

WILLIAM J. WELCH, SEC'Y-TREAS.

2070 East 22nd Street

the MAY co's 2 BASEMENT stores
DOWNTOWN—PUBLIC SQUARE ON THE HEIGHTS—CEDAR CENTER

Eagle ženklai iš May's padidina sutaupas

Pakartota dėl populiarus pareikalavimo!

Importuoti 100 procentų
CASHMERE PALTAI

Palygink su
\$89 vertės

57⁹⁰

• Rankomis užbaigti, iš puikaus

Somersville Cashmere

• Moterų dydžiai 8 iki 18

• MILIUM pamušalai ištisų metų patogumui

SPALVOS grupėje

• Bamboo • Raudona • Juoda • Zalia
• Mėlyna • Pilka • Viena • Nude

Ištaigingiausi paltai, kuriuos galite pirkti žemomis Basement kainomis

Pasakiškas specialus užpirkimas iš vieno žymiausių visame krašte Cashmere gamintojo. Grynas, minkštas 100% Cashmere, naujų stilių ir spalvų. Pamatyk tuos puikius stilius su push-up rankovėmis, atvartais susėjusiu priekiu ir įdomiai sukirptu užpakaliu. Visos siūlės užbaigtos rankomis... Čia parodomas yra vienas iš grupės; jis gaunamas Bamboo, juodos, žalios ir raudonos spalvos.

MAŽAS UŽSTATAS IŠLAIKYS Jūsų pasirinktą iki rugsėjo 15 d.

Gaila, užsakymai paštu ir telefonu nepildomi...

The May Co.'s Basement Misses' and Womens' Coat Department

Downtown and On the Heights

Cleveland APYLINKĖSE

LB Clevelando apylinkių kalendoriuje įregistruoti šie parengimai:
Rugsėjo 7 d. Neolituų koncertas Severance Hall.
Rugsėjo 13 d. Santariečiai — opera Faustas, Masonic Auditorium.
Rugsėjo 20 d. DLK Birutės D-ja — Koncertas Country Club.
Rugsėjo 27 d. LITUANUS žurnalui remti komiteto vakaras, lietuvių svetainėje.
Spalio 4 d. Dirvos vakaras, Slovėnų Auditorijoje.

yra MALONUMAS gerti

"TALL 12"

SKONIŲ RŪŠYS

Bottled by THE CLEVELAND Coca-Cola BOTTLING CO.

Spalio 25 d. Korp! Neo-Lituania — vakaras Lawera salėje.
Lapkričio 15 d. Vaidilos Teatras 5 metų sukakties minėjimas — vakaras lietuvių svetainėje.
Lapkričio 22 d. LVS "Ramovė" — kariuomenės šventės minėjimas lietuvių svetainėje.
Prašome toms dienomis kitų parengimų nedaryti.
Stat. inž. Mikalojus Ivanauskas 25. VIII. 1958 atskrido iš S. Paulo — Brazilijos į Clevelandą. Apisistėjo pas savo broį Kazimierą. Aplankė "Dirvą" ir perdavė Brazilijos lietuvių sveikinimus Šiaurės Amerikos lietuviams.
Inž. M. Ivanauskas 1957-58 buvo surengęs S. Paulyje Pirmąją Lietuvių architektūros parodą.

Julija ir Nadas Rasteniai viešėjo Clevelande pas p. Baltruškonienę. Nadas išvažiavo į Pasaulio Lietuvių Seimą. Julija pasiliekia pas motiną iki šio sekmadienio.

Ateinančią savaitę Dirva išeis tik ketvirtadienį, nes pirmadienį išpuola Darbo dienos šventė.

Štai Jums geri namai 2-jų šeimų (side-by-side)

Į pietus nuo St. Clair, E. 149 gatvės rajone, po 5 kambarius kiekvienam bute, karšto vandens šildymas, 4 automobilių garažai. Prašo tik \$13,900.

Vienos šeimos namas
Į šiaurę nuo St. Clair, E. 126 gatvės rajone, 3 miegamieji, naujas gaso pečius, garažas. Kaina \$11,300.
Turime ir daugiau gerų pirkinių. Kreipkitės į
p. ŠIRVAITĮ
Wm. T. Byrne — Real Estate
1535 Hayden Ave. MU 1-6100
ar namuose KE 1-4080 (68)

SKUBIAI PARDUODAMA 2 SEIMŲ
labai puikus namas netoli Naujos parapijos bažnyčios. (68)

Skubiai
parduodama skanėstų - maisto produktų krautuvė. Vynas ir alus. Gerai išvystyta prekyba N. parapijos rajone. Parduoda dėl ligos. Kreiptis pas A. Dailidę.
J. P. Mull-Muliolis
UT 1-2345 HE 1-8516 (68)

Išnuomojamas kambarys ramioje vietoje, mažai šeimai. Telefonas: PO 1-6015. (67)

NOW IS THE TIME HAVE US COMPLETELY SERVICE YOUR CAR AVOID TROUBLE AND INCONVENIENCE LATER

SHAKER AUTO HOSPITAL
3473 LEE RD. WA 1-4455
Open All Night — AAA Garage

Sofija Smetonienė grįžo į šeimą praleidusi vasaros atostogas "Villa Rūta" prie Pyramatuning ežerio. Jaučiasi pasijususi.

D. L. K. Birutės Dr-jos Clevelando sk. kviečia rezervuoti rugsėjo 20 d. (šeštadienio) vakarą paminėti rugsėjo 8 d. — Tautos šventę. Pradžia 7 v. 30 min. Country Club, prie Lake Shore.

Skautų rėmėjai
Clevelando Skautų Tėvų Komitetas praneša, kad, be anksčiau paskelbtųjų, į jo skelbtąjį sąrašą atsiliepė dar šie rėmėjai: \$25.00 — J. Bachunas, Sodas, Mich.; \$10.00 — L. Bendruomenės 2-oji Clevelando Apylinkė; \$6.00 — Nežinomas; po \$5.00 — Dr. M. Vaitėnas, Ed. Varekojis ir A. Balsys (Akronas); po \$3.00 — Pr. Pračkys, A. Azelis, J. A. Aleksa ir A. Gargasas; po \$2.00 — S. Jakubauskas, A. Raulinaitienė, J. Muliolis, J. Kalvaitis, E. Gaiztutienė; po \$1.50 — A. Apanius ir J. Jusis.
Visiems mūsų skautų rėmėjams Tėvų Komitetas nuoširdžiausiai dėkoja!

DANA gėrimai dideliuose buteliuose

Clevelando Coca-Cola pilstytuvė per paskutinius 5 metus gamino įvairius DANA vaisvandenis, kurie, didėjant poreikiamui, pradėti pilstyti į "Tall 12" butelius. Jų kokybė bus ta pati, kaip ir mažosiose buteliuose. DANA grupėje yra 5 gėrimų rūšys: Ginger Ale, Root Beer, Cherry, Noncarbonated Orange, ir Grape. Gaunama visose krautuvėse. (Sk.)

D E M E S I O !
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiūnčia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius į Lietuvą ir visas Rusijos sritis, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklių. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Nepatikėkit savo brangių siuntinių į neaiškias, siūlančias tarpininkauti rankas.

Globe Parcel Service Inc. siūnčia su turistų įgaliojimais. Siuntiniai pilnai apdrausti.

Siuntėjų patogumui turime gerų vilnonių medžiagų, odų, skarų, skarelų, batukų. Šios prekės parduodamos siuntėjams savikaina.

Adresas: 1313 Addison Rd. Kampas Superior ir E. 71st St. Tel.: UT 1-0806

Ar Tavo pažįstami jau skaito DIRVĄ?

ANTANAS SMETONA,

dalyvaus jaunuųjų menininkų koncerte rugsėjo 7 d. Severance Chamber Music Hall. Antanas Smetona yra buvęs solistu su Women's Symphony, dalyvavęs radijo ir televizijos programose ir koncertavęs Clevelande, Chicagoje ir New Yorke. Dabartiniu metu studijuoja Mannes College of Music prof. Leonard Shure vadovybėje.

Lietuvišku "Fausto" pastatymu Clevelande jaučiamas didelis susidomėjimas ir amerikiečių tarpe. Sol. Aldona Stempuzienė buvo pakviesta WEWS televizijos stoties pereiną trečiadienį dainuoti su stoties orkestru ir taip pat turėjo pasikalbėjimą apie Fausto spektaklį. Kita televizijos stotis pageidauja pasikalbėjimo su vienu iš operos komiteto narių.

Bilietai operai
sekmadieniais gaunami spaudos kioske. Ateinantį pirmadienį, Darbo dieną, bilietai bus gaunami Dirvos redakcijoje nuo 10 val. ryto iki 1 val. p. p.

Inžinieriai Brutenis ir Romualdas Veitai

su poniomis Irena ir Reda, tapo OPEROS RĖMĖJAIS, paskirdami \$50.00 auką. Jie pasirinko vietą ložėje. Rengėjams malonu, kad vis daugiau Operos Rėmėjų ateina "Faustui" į talką. Ložėse vietų dar yra. Aukojusiems reikiame gilią padėką.

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti • Vasaros VĖDINIMĄ • Žiemos ŠILDYMĄ
MONCRIEF
Itaisymo VISŲ METŲ

I. J. SAMAS JEWELER

Švelnariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudose-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143
Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.
Atsilankę neapsirikišite, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES

Vėsiamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
85 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

SINCERE GREETINGS AND BEST WISHES

OHIO

ATTORNEY GENERAL

WILLIAM SAXBE

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People

FRANK M. GORMAN

CANDIDATE FOR

COUNTY COMMISSIONER

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

GRABLER MFG. COMPANY

6565 Broadway

MICHIGAN 4-9260

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

CLEVELAND AMBULANCE
SERVICE, INC.

Remember the Maroon and Cream Colored Cars with the Men in White

Called and Recommended by Cleveland's Leading Physicians and Surgeons

ENdicott 1-0770

GREETINGS AND BEST WISHES
To the Lithuanian People

HUGH P. BRENNAN

CANDIDATE FOR
JUDGE

COMMON PLEAS COURT

TERM ENDING JANUARY 6, 1961

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDERSON 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

MŪSŲ SKAUTIJOS REIKSMĖ LIETUVYBEI

DR. STEPONAS BIEŽIS

Pastaruoju dešimtmečiu mūsų jaunimas reiškiasi plačiai ir organizuotai. Mes turime platų lituanistikos mokyklų tinklą. Lietuvių Studentų Sąjungą su jos padaliniais, Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetą su plačiai išsišakojusiais skyriais, daugybę chorų, šokėjų vėnėtų ir t.t.

Šį laikotarpį be perdėjimo galima tikrai pavadinti lietuvių renesansu, nes dar niekuomet mūsų išeivijos istorijoje nesame turėję tokio plataus ir rimto lietuviško jaunimo judėjimo.

Tačiau, besigerdami šiuo jaunimu, rimtai apsižiūrėkime, kad tai nebūtų tik momento džiaugsmas, kuris gali išnykti pirma, negu rimtai susivoksimė. Tikrais klausimais yra, ar šis jaunimas ilgai bus mūsų, ar šio su-brestandžio jaunimo, jau snėjusio sukurti ir dar sukuriančio savasias šeimas, vaikai taip pat bus lietuviai?

Kai kam gal atrods net nauju, kad iš viso keliu šitoki klausima. Nusikelkime i mūsų išeivijos istoriją tris, keturis ir penkis dešėtus metų ir pažiūrėkime, ka faktai sako. Ta senesnioji išeivija, net apie 20 kartų gausesnė už dabartinius naujakurus, ir turėjo daug jaunimo, kuris irgi reikėsi savotiškais susibūrimais. Lietuviško kamieno, o kiek mes šian dienomis tokio, kurį būtų galima pavadinti jaunimu, ugdančiu? Vos ne viso jo netekome. Jis netekome nesugerižtamai, jis lietuvių amžinai yra dincės. Kodėl tas mūsų buvęs jaunimas visiškai nutautėjo, atitrūko nuo lietuviško kamieno, čia neturiu tikslo leisti i diskusijas. Visgi faktas pasilieka faktui, kad senesnioji atėvija neteko savo jaunimo, kaip lietuvių išlaikytojo ir ugdytojo.

Ar dabartinis organizuotas jaunimas, kuris veik išimtinai susideda iš naujakuriu, kuriu bent dalis savo pirmuosius metus gyveno savo tėvynės atmosferoje, nutautės? Šio jaunimo tėvai buvo savo žemės šeimininkais. Iš to galima tikėtis didesnio natūralumo ir stipresnio prisirišimo prie lietuviško kamieno. Tai viena. Antra, dabartinis mūsų jaunimas yra storiiai organizuotas, turis natūralius vadovus, kurie ir dabar jau ruošia sau pavaduotojus — inžinierius. Šis svarbus reiškinys laiduoja ilgesnį tęstinumą, kuriam mialai norėtume itikėti. Tačiau yra dar kita, vnatineai svarbi salyga mūsų jaunimui būti, tai visuomenės nuosirdus įvertinimas, kuri galime iam parodyti įvairiais būdais, kaip tai: gausiai lankant ju viešus pasirodymus, paskatinti, natarimais ir vnaž medžiagine parama, be kurios jaunimo organizacijos nenašėia ir nevalės išlaikyti. Šitai priklauso nuo mūsų vien geros valios ir tikro noro jaunimą išlaikyti lietuvišku.

Kaip paremti lietuviškąją skautiją

Iš viso organizuoto jaunimo, skautija bene ima pirmąja vieta. Pati skautybės idėja ir praktiškai per 50 metų patikrinta programa nuo pat mažų dienų vaikučius drąsinau augina ir dorovėi auklėja. O mūsų lietuviškoji skautija mums ypatingai reikšminga, kad ji taipgi auklėjama lietuviškoje dvasioje, kas duoda tvirto pagrindo tikėtis lie-

tuviybės išlaikymo ir jos ugdymo. Iš pat mažens yra lengviausia įkvėpti lietuviybės meilę ir pasilikti ištikimū lietuviškai kultūrai. Lietuviškoji skautija, galima drąsiai pasakyti, yra patsai tvirčiausias pagrindas lietuvių išlaikyti ir ugdyti.

Užtat ji remtina visais galimais būdais ir priemonėmis. Remimas privalo būti praktiškas ir suplanuotas ilgiam laikams, nes pati skautija pasirošus ilgam gyvamui. Patsai remimo darbas, žinoma, priklauso nuo vietos sąlygų ir galimybių. Chicagoje, pvz., prieš ketverius metus skautijos vadovybės pageidavimu ir raginimu įsikūrė Chicago Lietuvos Skautams Remti Draugija, reprezentuojanti įvairias organizacijas. Jos vienintelis tikslas moraliskai ir medžiagiškai padėti skautams-tėms, visiškai nesikišant į jų vidutinę santvarką ir veiklą. Iki šiol ši Draugija p. Prano Rako 80 akry didingais ažuolais apaugusioje stovyklavietėje jau pajėgė pastatyti sandėli, pilnai įrengtą virtuvę su šaldytuvu, karštu ir šaltu bėgančiu vandeniu ir t.t., išgręžė šulinius, vedė elektros šviesas ir kitokius įrengimus. Ši programa dar toli neužbaigta, bet laipsniškai prie to einama. Netrukus šį patogų ir patraukli stovyklavietę bus visiškai paruošta net keliems šimtams skautu ar šiaip jaunimo stovyklauti. Svarbiausia tai, kad ši stovyklavietė yra nuosava, kad nereikės tik prieglaudes ieškoti ir svetimos malonės prašyti. Kai turi nuosavą pastatą, tai tvirtiau įautiesi, o tai kelia entuziazmą. Be viso to, Draugija pajėgė skirti stambias sumas paskiriems tūntams ir jų vidiniams reikalingams.

Linkėtina kiekvienai kolonijai, kur randasi skautu būriai, įsigyti nuosavą stovyklavietę, atitinkamiems skautams remti komitetams ar draugijoms pagelbstint. Jei susidarytu tokis platesnis tinklas, o to visgi reikia siekti, tai parama tikrai mūsų skautiškiojo jaunimo išlaikymui ir bujojimui būtų stipri, pastovi ir be galo reikšminga.

Viešu pasirodymų reiksmė

Skautiją reikia arčiau suvesti ir glaudžiau supažindinti su mūsų visuomene, kuri ją iki šiol dar vis mažai pažįsta. Dėl šios priežasties nerandama šiltesnio atjautimo, Viena iš praktiškų priemoniu yra vieši skautijos pasirodymai scenoje, kur patys skautai-ės pavaizduoja savo skautišką gyvenimą, padainuoja, pašoka ir parodėlėmis parodo savo rankų darbus. Šitokiais parengimais-pasirodymais mūsų skautija parodo visuomenei savo veiklą, savo siekius, gražų auklėjimą, pavyzdinga drausme ir ypatingai lietuviškumą. Šitokie masiniai pasirodymai pakutena kiekvieno žiūrovo širdį, sukelia lietuviybės jausmą ir neabejotinai skatina remti šitoki malonų skautišką jaunimą. Šitokie pasirodymai duoda progą pabendrauti visuomenei su skautišku jaunimu, vieniemis kitus arčiau pažinti ir širdingai susidraugauti. Šitokie vieši pasirodymai, šalia dvasinių laimėjimų, dar duoda gerą progą išloms sukelti mūsų skautijos išlaikymui.

Chicagoji Skautams Remti Draugija šitokius viešus pasirodymus pavadintus skautaramais, jau deves metus iš eilės

suroošė su didžiuliu pasisekimu. Pasisekimu laikome gausų visuomenės atsilankymą, jos pilną pasitenkinimą programa, kurią atliko vien tik skautai-ės, ir sukelimą lėšų iš pelno. Pastarojoje skautaramoje praėjusį pavasarį tūkstantinė auditorija buvo paklausta, ar pageidautų šitokių parengimų kas metai ir ar skautaramą padaryti tradiciniais metiniais įvykiais. Atsiliepta griaušmingais plojimais. Taigi, Chicagoje skautaramos bus vykdomos kas metai. Pageidautina, kad ir kitos kolonijos ruošytų kasmetines skautaramas, ir jos pasidarytų tradiciniais reikšmingais kolonijos įvykiais.

Mūsų skautiją reikia vertinti kaip tikslų jaunumenės auklėjimą ir itin reikšmingą priemonę lietuviybės išlaikyti bei ugdyti. Todėl šiūniam maloniai ir be mažiausiu rezervacijų raginu mūsų visuomenę, organizacijas ir pavienius, visokeriopai remti mūsų vrazūji jaunimą, susibūrusi po skautybės vėliava. Tik mūsų visuomenės nuosirdus isipareigojimas sudarvė tinkamas sąlygas mūsų skautijai išlaikyti ir plėstis. Be tokios paramos jai bus sunku išsiversti ilgesni laiką. Ši faktą visi privalome žinoti.

Daug ryžto ir sėkmės!

Šia reta, 40 metų Skautijos Sąjungos sukakties, proga Chicago Lietuvos Skautams Remti Draugija ir taip pat aš asmeniškai širdingai sveikiname ir linkime mūsų skautijos vadovybei daug ryžto ir nepalūžtamai dirbti tokį kilnų darbą.

Garbė visai skautijos vadovybei, kuri įveda tiek daug laiko, energijos ir pasišventimo mūsų jaunimui lietuviškoje dvasioje auklėti. Vadovybė atlieka tikrai milžinišką darbą, už kurį vargs-

Marquis, 14 metų ūso, apdovano-tas medaliais už žmonių gyvybių gelbėjimą vokiečių okupacijos metais Paryžiuje. Per paskutinius ketverius metus Marquis išgelbėjęs 8 gyvybes.

BILETUS FAUSTO OPEROS SPEKTAKLIUI CLEVELANDE RUGSĖJO MĖN. 13 D. 7:30 VAL. VAK.
Masonic Auditorium — 3615 Euclid Ave.

GALIMA UŽSAKYTI PASTU. UŽSAKYMUS SU PINIGAIS SIŪSKITE:

Nijolė Bartuškaitė, 1893 Rosalind Ave., E. Cleveland 12, Ohio.

K a i n o s : Main Floor \$6.00, \$5.00
Mezzanine \$6.00, \$5.00, \$4.00
Balcony \$5.00, \$4.00, \$3.00

Clevelande gyvenantieji bilietus gali gauti pas santaričius ir LIETUVIŲ PREKYBOS NAMUOSE 6933 SUPERIOR AVE.

PITTSBURGH, PA. operos bilietus platina p. Antanas Žaladuonis, 3718 Superior St., Homestead Park, Pa.
Telef.: HO 1-6041.

DETROIT, MICH. bilietai gaunami NERINGOS krautuvėje, 1906 Twenty-Fifth St., Tel. TA 6-7134

tanti tauta ir išeivija visuomet bus dėkingi. Iš gilumos širdies linkime jums, mūsų skautijos vadovybe, nenuilstamai budėti ir gero vėjo.

Skautų-čių tėvams norime priminti ir užtikrinti, kad jų vaikai per skautybę išaugs į dorus vyrus ir moteris, kurie bus pasididžiavimas patiems tėvams ir garbė tautai. Tegul lietuviuose nesiranda nė vienos šeimos, kurios vaikai nebūtų įjungti į mūsų skautiją, iš pat mažens auklėjančią jaunimą aukščiausiais idealais — Dieviui, Tėvynei ir Artimui.

Malonesiems skautams ir skautėms norime priminti, kad skautybės principai ir įgyti patvrimai nuves į dorovės ir džiaugsmingą gyvenimą ateityje. Tuo pačiu norime įtikėti, kad skautybėje įsiamoninta lietuviškoji dvasia niekuomet ir jūsu neišnyks. Gi sulauke subrendimo amžiaus, kaip vienas sositė ir pirmąsias eiles dirbti lietuviško darbo su pilnu atsida-vimu ir pasišventimu, pilnai įtikėdami, kad jūsu vieningos pastangos pageritins ta valandą, kuria galėsime iškelti trispalvę Gedimino pilvę. Laisvos ir Neriklausomos Lietuvos valstybės sostinėje Vilniuje.

SANTARIEČIŲ GYVENIME

SANTARIEČIŲ DIENOS TABOR FARMOJE

Sekandį savaitę vaishingąjį Santaros Garbės Nario Juozo Bachuno Tabor Farmą "perims" santariečiai. Ten įvyks penktasis Lietuvių Studentų Santaros suvažiavimas. Visų santariečių dėmesiai skelbiamame suvažiavimo ir kursų programos:

Rugsėjo 4 d. (ketvirtadienį) vakare suvažiavama, vykdomi paskutiniai paruošiamieji darbai ir įvyksta susipažinimo vakaras su "naktiepiečiais".

Rugsėjo 5 d. (penktadienio) rytas skirtas Santaros organizaciniams reikalams. Bus duoti Centro Valdybos ir skyrių pranešimai. Diskusijos organizacijos reikalais.

Po pietų ruošiamą rašytojo Antano Skėmos paskaita ir įvyksta diskusijos "Trys viltingosios lietuviybės momentai", moderuojant Leonui Sabaliūnui.

Po vakariinės Rytas Babickas patiekia moderniosios muzikos analizę, pailiustruodamas ją plokštelėmis. Vėliau lauzas ir šokiai.

Rugsėjo 6 d. (šeštadienį) iš ryto diskusijos tema "Nepriklausomybės idėja", dalyvaujant Horstui Žibui, Danguolei Marcinkutei, Benediktui Prapuoleniui ir Sauliui Šimoliūnui.

Popietinėje sesijoje paskaitą "Mūsų pasilėto grūdai" skaitys žurnalistas Bronys Raila. Vakare poeto Kazio Binkio minėjimą praves rašytojas Kostas Ostrauskas. Po minėjimo įvyksta suvažiavimo pasilinksminimo vakaras.

Rugsėjo 7 d. (sekmadienį) ruošiamas iškilmingas posėdis, kuriame paskaitą skaitys Vladas Krivickas, Columbijos universiteto studentas, ir suvažiavimo uždarymas.

Mieli lietuviai,

LITUANUS žurnalui Remti Komitetas skelbia rugsėjo mėnesį LITUANUS žurnalo vajuas mėnesiu, kurio metu bus telkiamos aukos šiam informaciniam — kultūriniam leidiniui paremti.

Komitetas kreipiasi į visą tauriąją lietuvišką visuomenę ir maloniai prašo remti lietuviško akademinio jaunimo pastangas garsinant kitataučių tarpe lietuvių tautos laimėjimus bei dabartinę Lietuvos būklę.

Lietuviško akademinio jaunimo vardu, LITUANUS žurnalui Remti Komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems lietuviams už jų malonią paramą, kurios dėka tebus įmanomas tolimesnis šio Lietuvių prasmingo darbo tęsimas.

LITUANUS žurnalui Remti Komitetas

Vytautas Kamantas	Nijolė Kersnauskaitė
Dr. Mykolas Vaitėnas	Laimutė Išmantaitė
Albertas Vaitaitis	Danguolė Bartuškaitė
Vida Kasperavičiūtė	Jurgis Gravrogas
Jonas Kazlauskas	Kęstutis Gaidžiūnas

1958. IX. 1 d.

SANTARIEČIŲ AKTYVO KURSAI

— Kurias vertybes pasirinkti iš lietuvių kultūrinio paveldėjimo, kurias iš šiandien kuriamųjų priimti, kaip pagrindą lietuviškosios bendruomenės Amerikoje tęstinumui?

— Kaip surasti intymų santyki, pagrįstą tikru supratimu ir simpatija, su šiomis gyvosiomis lietuvių kultūros vertybėmis?

— Kaip organizuoti šių kultūrinių vertybių praskleidimą lietuviškojoje bendruomenėje, ypač jaunojoje kartoje, kad jos netiktų vien atskiru individų lobis, bet būtų bendruomenintos, o pati bendruomenė tuo būdu prisilindytų jos dvasią gaivinančių kultūrinių turinių?

Tai problemos, turinčios iškilti kiekvienam, iš esmės susirūpinusiam lietuvių bendruomenės tęstinumui Amerikoje. Tai juo aktualesnės problemos organizacijai, kuri kaip tik ir yra nukreipusi pagrindini savo dėmesį į šitiksia ir, užuot kutevus vien savo pačios paširdžius, yra isipareigojusi savo darbais gaivinti visa bendruomenę.

Todėl studentų santariečių aktyvo kursai, įvyksta rugsėjo 2-4 dd. (prieš pat visuotini santariečių suvažiavimą rugsėjo 5-7 dd.) Tabor Farmoje, Sodus, Mich., ir turės uždavinį žengti konstruktyvų žingsnį i teorini ir praktinį šiu problemų sprendimą jaunimo tarpe. Kursu tema: **Per gvyvą kultūra — i lietuviybės gaivinimą.** Iš literatūrinės pusės šiuos klausimus pristatys dramaturgas Kostas Ostrauskas (Philadelphia), iš dailės — Lietuvių Dailės Instituto pirm. Adolfas Valeška (Chicago), kuris kalbės apie "Lietuvių meno charakterį" ir ta proga išststus tema iliustruojančią parodėlę. **Bronys Raila** (Los Angeles) diskutuos lietuviškaia spauda ir pasiūlys konkrečių sprendimų jaunųjų žurnalistu problemoms.

Santariečiai filisteriai diskutuos pagrindinius Santaros ideologijos elementus (tautini susipratima, humanizma ir liberalizma) bei kai kurias konkrečias problemas (R. Mieželis, D. Sakalauskaitė). Numatoma suformuoti konkrečius planus, kaip ateityje skatinti kultūrinę dinamišką bendruomenę (V. Kavolis).

Kursuose reikalingi ir geri dainininkai, humoristai bei vaidintojai, nes kursantai turės progos sau ir visuotiniam suvažiavimui paruošti įvairias menines programas. Kursuose kviečiami dalyvauti visi santariečiai studentai, abiturientai ir norintieji i Santaros veiklą aktyviai įsijungti.

Kursų dalyviai kviečiami atvykti i Tabor Farm pirmadienį, rugsėjo 1 d. vakare, o iš anksto apie atvykimą pranešti L. Sabaliūnui, Tabor Farm, Sodus, Mich.

• Mums praneša iš Vokietijos, kad pabaltiečių studentų suvažiavimu, įvykusio Koenigstein Taunus, metu buvo isteigta **Europos Lietuvių Studentų Santara**. Steigiamajai akta pasirašė aštuoni suvažiavime dalyvavę veiklūs Vokietijoje studijuojia kolegos, ir laukiama, kad įsijungs dar daugiau. Santara pagaliau oralauižė savo amerikietišką izoliacionizmą.

• Garbės Filisteris Kostas Ostrauskas Pennsylvanijos universitete už disertaciją apie Biliūno gavo lituanistikos daktaro laipsnį.

• Algimantas Gureckas prisiluntė straipsnį apie "Liberalizma ir tautinės valstybės idėją" lietuviškajam Liberalizmui, kuris jau suredaguotas ir laukia eilės spaustuvėje.

• Santaros New Yorko skyriaus pirmininku išrinktas Anatolijus Butas, o valdybon — L. Stanaitytė, A. Simutytė, D. Sutkutė ir J. Mačiūnas.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsu namai arba rakanai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERSIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoks už nuostolius.

P. J. KERSIS,
609 Society for Savings Bldg.
Telef.: MAIN 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 252

OUR SINCERE GREETING
and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

MARGARET J. SPELLACY
ASSISTANT COUNTY PROSECUTOR

CANDIDATE FOR

JUDGE JUVENILE COURT

VINGIAI IR PERSPEKTYVOS

J. P. P.

Rusai išleidžia daugiau pinigų amerikiečių radijo transliacijoms trukdyti, negu pastarieji joms išlaikyti. Visoje sovietinėje imperijoje, tarp Baltijos ir Kinijos, esama apie 2,500 siųstuvų-trukdytojų. Pabėgėliai iš anapus geležinės uždangos (maždaug po 200,000 per metus vien tik per Berlyną) pasakoja, jog Voice of America ir Radio Free Europe transliacijos ten tebėra girdimos ir plačiai klausomos.

Tarp Islandijos ir Britanijos kilęs ginčas dėl žvejybos teisių Islandijos pakrantės jautriai palieja ir JAV. Islandija praplėdė savo teritorinių vandeny zoną iki 12 mylių (ligišol, kaip ir daugely valstybių buvo 3 mylios), uždraudama britams joje žvejoti. Britai savo žvejų apsaugai pasiuntė mažus karinius laivus. Islandija paskelbė, jog toki britų karinio laivyno bandymai apginti savus žvejus po rugsėjo 1 d. bus laikomi "Islandijos užpuolimu", ir i tai bus atitinkamai reaguota.

Žuvis Islandijai yra labai svarbi (95% viso eksporto), bet ir britai toje zonoje laimėdavo 30% visos savo sugaunamos žuvies.

Tačiau dar įdomiau yra tai, jog šio teritorinės zonos praplėtimo iniciatorius yra Islandijos žvejybos ministeris — komunistas. Komunistai tik, jog kilus konfliktui su britais, Islandija nasitrauktų iš NATO. Tuo atveiu JAV turėtų atitraukti savo igulas iš strategiškai svarbios aviacijos bazės Keflavike. Vieną kartą, 1956 m., tai jau vos neatsitiko.

JAV pakeitė politiką Indonezijos atžvilgiu: oro keliu iš Japonijos pradėjo jai tiekti ginklus.

Pilietinis karas, pasibaigęs sukilėlių pralaimėjimu, vis dėlto sumažino komunistų įtaką Jakartos vyriausybėje, antikomunistinė armijos vadovybė įgijus daugiau galios. Toji vadovybė įtikino JAV diplomatus, jog ji niekad neleisianti komunistams įsigalėti Indonezijoje. Taip pat ir Sukarno pradžėdė Australijai, jog iš JAV gauti ginklai niekad nebūs panaudoti ginčui dėl N. Gvinėjos sprest. Washingtonas iš to nasidarė išvadą, jog Indonezijos vyriausybė tikrai pradėjusi tolti nuo Maskvos ir Peipingo linijos, o ginklu nedavimas jai tik pastumtų atgal prie komunistų.

Karas tarp Alžiro sukilėlių ir prancūzų, nors ir nebeiminas spaudos pirmuosiuose puslapiuose, tebevyksta tuo pačiu smarkumu. Prieš 10 mėnesių, kaip prancūzai sako, ten buvo apie 20,000 sukilėlių. Ju nuostoliai ner ta pati laikotarpį siekia 14,000. O šiandien vis dar tebėsa apie 20,000 sukilėlių. "Ju skaičius didėja greičiau, negu mes snėjame juos išmušti", sako prancūzai.

Vienas vengru sportininkas, praktikavęs šnolvie su kartimi, savo patirti puikiai pritaikė šnoliui i laisvę. Tarnaudamas kariuomenėje, jis turėjo progos išsistudijuoti minu laukų ir spygliuotų užtvarų dislokaciją Austrijos pasienyje, ir viena diena, naėmęs kartį, nerškoti Austrijos-Vengrijos sieną.

Washingtona pasiekė žinia, pagal kurią buisius Stalino slaptosios policijos viršininkas Beria, naujuu Kremliaus valdovu nufestas mirė 1953 m. gruodžio 23 d. iš tikrujų buvęs Kremliaus rezidavimo nariu, iškaitant Chrusčiovas ir Malenkova, pameitėtas.

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietuviai.